

2015-2016
SOSYAL BİLGİLER
5. SINIF

KAZANIMLARA UYGUN DERS NOTLARI

Metin ÖZDAMARLAR
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

1.ÜNİTE

HAKLARIMI ÖĞRENIYORUM

BİZ BU TOPLUMUN BİR ÜYESİYİZ

Kazanım:

Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler.

İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir.

Kavram Bilgisi:

Grup: Görüşleri amaçları, çıkarları bir olan kişiler bütününe denir.

Kurum: Belirli düşüncelerin, bireyler arasındaki ilişkilerin ve karşılıklı görevlerin oluşturduğu; genellikle devletle ilişkisi olan toplumsal örgütlenmelere denir.

Toplamları oluşturan insanların her birine **birey** denir. Hepimiz birey olarak bir toplum içerisinde yaşıyoruz. Yaşamımızı sürdürmek, temel gereksinimlerimizi karşılamak için iş bölümü ve işbirliği yaparız. Davranışlarımızı da içinde yaşadığımız grubun kurallarına göre düzenleriz. **Bireyler, gruplar ve kurumlar, toplumu oluşturan en önemli unsurlardandır.** Bizler bu unsurlardan birçoğunun içinde yer alırız.

Grupların Özellikleri

Ortak amaçları vardır.

Birbirlerini tanırlar.

Planlı olarak bir araya gelirler.

GRUPLAR	KURUMLAR
≈ Aile üyeleri	≈ Aile
≈ Sınıf arkadaşları	≈ Okul
≈ Çalışma arkadaşları	≈ Kütüphane
≈ Spor takımı	
≈ İzci kulübü	
≈ Proje hazırlama ekibi	
≈ Halk oyunları grubu	
≈ Tiyatro grubu	
≈ Komşular	
≈ Aile yakınları, akrabalar	
≈ Eğitsel ve sosyal kulüpler	

Bireyler yukarıdakilere benzer birçok grup ve kurum içerisinde yer alırlar, insanlara aynı anda birden çok grup ve kurumun üyesi olabilirler.

GRUBA ÖRNEKLER

Aile

İzciler

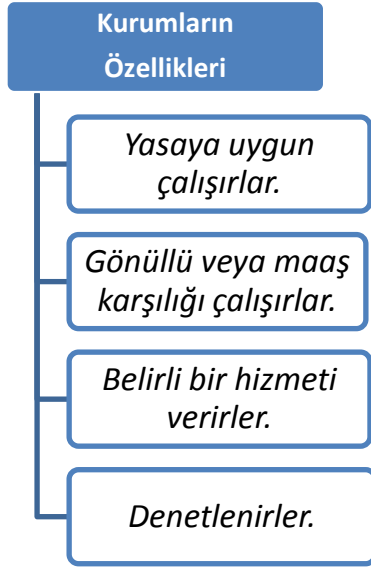

Halk oyunları ekibi

Fenerbahçe futbol takımı

Kurum: Kurumlar, belirli bir amacı gerçekleştirmek için kurulmuş uzun süreli gruplardır.

KURUMLARA ÖRNEKLER

Sadık Eliyeşil Ortaokulu

Nevşehir Devlet Hastanesi

Manavgat Belediyesi

Kayseri Valiliği

Kalabalık: Tesadüfen bir araya gelen, birbirini tanımayan insan topluluklarıdır.

KALABALIĞA ÖRNEKLER

Maç izleyen taraftarlar

Sinemada film izleyen izleyiciler

Yaya geçidini kullanan yayalar

Fatura sırasında bekleyenler

ROLLERİMİZ

Kazanım:

Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir.

İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir.

Kavram Bilgisi:

Rol: Bir işte bir kimsenin üzerine düşen görevidir.

Grup içerisinde üstlendiğimiz görev ve sorumluluğa **rol** denir. İnsanların üyesi olduğu grup ve kurumlarda belirli rolleri vardır. Örneğin, aile içindeyken **çocuk**, okuldayken **öğrenci**, spor takımında **oyuncu** rolündeyiz. Yani rolümüz, içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre değişebilir, çeşitlilik gösterebilir. Bazen de bir grup içinde farklı roller alabiliriz. Örneğin, markette **müşteri**, sivil toplum kuruluşunda **gönüllü** rolünde olabiliriz.

HAKLARIMIZ

VE

SORUMLULUKLARIMIZ VAR

Kazanım:

Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir.

Kavram Bilgisi:

Sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesidir.

İçinde bulunduğumuz grup ve kurumlarda **haklarımızı bilmeli ve sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz.** Örneğin evimizde yapılacak işler aile üyeleri arasında paylaşılır. Bu paylaşım yapılırken herkese aile içindeki rolüne göre görevler verilir. Bizim de aile içinde yerine getirmemiz gereken görevlerimiz yani sorumluluklarımız vardır. Mesela, okulda verilen ödevleri yapmak, sonraki günün derslerine hazırlanmak gibi.

Bulunduğumuz kurum ve grup içerisinde haklarımızı bilmek de çok önemlidir. Kendi haklarımızı bilmeli ve başkalarının haklarına da saygılı olmalıyız.

Ailemize karşı sorumluluklarımız:

- Odamızı düzenli tutmak.
- Ev kurallarına uymak.
- Çalışma masamızı düzenlemek.
- Ev işlerinde annemize yardımcı olmak. Vb.

Okulumuza karşı sorumluluklarımız:

- Derslerine zamanında girip çıkmak
- Okul eşyalarını korumak
- Sınıfımızı temiz tutmak
- Okulda herkese saygı olmak. Vb.

Ülkemize karşı sorumluluklarımız:

- Yasalara uymak
- Askere gitmek
- Vergi vermek
- Oy kullanmak

ÇOCUK HAKLARINA YOLCULUK

Kazanım:

Çocuk olarak haklarını fark eder.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ: 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiştir. Devletler bu tarihten beri kendi yasalarını bu sözleşmeye uygun hale getirmeye çalışmaktadır. Bu sözleşme sayesinde çocukların hakları yasalarda tanınıyor. Ülkemiz Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 1990 yılında onaylamıştır. Bu sözleşmenin ülkemizde uygulanmasını ve takibini **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı** gerçekleştirmektedir. Sözleşmenin kabul edildiği gün olan **20 Kasım** aynı zamanda **Çocuk Hakları Günü** olarak kutlanmaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesine göre her insan **18 yaşına kadar çocuktur.** Çocuklar, bu sözleşmeye belirlenmiş ve devletler tarafından güvence altına alınmış pek çok hakka sahiptir. Bu haklardan bazıları şöyledir:

***Yaşama Hakkı:** Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ilk olarak bu hak yer alır. Herkes için en önemli hak yaşama hakkıdır. Yaşamak, gelişmek, büyümek herkesin hakkıdır.

***Düşünce Özgürlüğü:** Düşüncemizi özgürce açıklama hakkına sahibiz. Bu hakkımız konuşarak kullanabiliriz. Düşüncelerimizi bir kâğıda yazabilir, şarkı biçiminde ifade edebilir, hatta resmini bile yapabiliriz. Ama düşünce

hakkımızı kullanırken başkalarının hakkına saygısızlık etmemeliyiz.

***İsim Hakkı:** Doğduğumuz zaman bize verilen isim de bir hakkımızdır. Bir ismimiz olmasaydı hayat çok zor olurdu. Hepimizin bir nüfus cüzdanı var ve adımız, soyadımız orada yazıyor, bu da haklarımızdan birisidir.

***Eğitim Hakkı:** Eğitim görmek en temel haklarımızdan birisidir. İlköğretime devam etmek sorumluluğumuzdur. İlköğretim ücretsizdir.

Diğer çocuk haklarından bazıları şunlardır:

- Her çocuğun barınmaya, beslenmeye ve bakıma ihtiyacı vardır.
- Engelli çocuklara korunmalı ve özel bakım uygulanmalıdır.
- Çocuklar sağlıklı bireyler olarak yetiştirmelidir
- Her çocuğun mutlu olma hakkı vardır.
- Çocuklar savaştan korunur. 15 yaşından küçük hiçbir çocuk askere alınamaz.
- Çocuklar insanlık dışı eylemlerle cezalandırılmaz.
- Çocuklar zor işlerde çalıştırılmaz.
- Bütün çocuklar hastalandıklarında sağlıkları, tedavileri devlet güvencesi altındadır.

Aynı zamanda 1959 yılında 10 maddeden oluşan ÇOCUK HAKLARI BİLDİRGESİ kabul edilmiştir.

2.ÜNİTE

ADIM ADIM TÜRKİYE

GÜZEL ÜLKEM

Kazanım:

Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve yapıtları tanır.

Kavram Bilgisi:

Doğal Varlık: Doğada kendiliğinden oluşmuş, görülmeye değer güzelliklerdir.

Tarihi mekân: Geçmişten kalan ve tarihi değer taşıyan eser ve yapılarıdır.

Tarihi nesne: Geçmişten kalan ve tarihi değer taşıyan eşyalardır. Kılıç, para vb. gibi.

Doğal varlıklarımız:

Ülkemiz üç tarafı çevreleyen denizleri, dağları, akarsuları, gölleri, sahilleri, milli parkları-ormanları, şifalı suları, mağaraları ile eşsiz güzelliklere sahiptir. Bu doğal güzelliklerden bazıları şunlardır;

- Manyas Kuş Cenneti (Balıkesir)
- Pamukkale (Denizli)
- Kapadokya (Nevşehir)
- Manavgat şelalesi vb. (Antalya)
- Patara Plajı (Antalya)
- Van Gölü

Tarihi güzelliklerimiz:

Doğal güzellikleri yanında tarihi eserler yönünden de oldukça zengin bir mirasa sahiptir. Çünkü ülkemiz geçmişten günümüze birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. **Bu uygarlıklara ülkemiz topraklarını tarihi evler, saraylar, bedestenler, kaleler, kümbetler,**

kervansaraylar, camiler, hanlar, hamamlar, medreseler, köprüler vb. eserlerle süslemişlerdir. Bu tarihi güzelliklerden bazıları şunlardır;

- Topkapı Sarayı, Ayasofya, Sultanahmet Camii (İstanbul)
- Efes (İzmir)
- Nemrut dağı heykelleri (Adıyaman)
- Safranbolu evleri (Karabük)
- Selimiye Camii (Edirne)
- Mardin Taş Evleri (Mardin)
- Sümela Manastırı (Trabzon)
- İshak Paşa Sarayı (Ağrı)
- Mevlana Müzesi (Konya)
- Ulu Camii (Bursa)
- Çifte Minareli Medrese (Erzurum)
- Harran Evleri (Şanlıurfa)
- Aspendos Tiyatrosu (Antalya)

ZENGİN KÜLTÜRÜMÜZ

Çok zengin bir kültüre sahip olan ülkemizin önemli kültürel değerleri ve özellikleri şöyledir:

1-Bayramlarımız

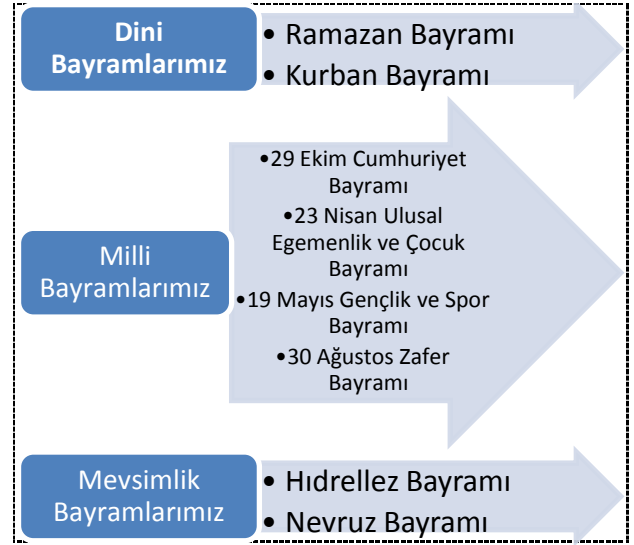
Kazanım:

Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir.

Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.

Bayramlar heyecanla beklediğimiz, milletçe kutladığımız ortak kültür öğelerimizdir. Bu öğeler ortak, milli, dini ve kültürel değerlerden doğmuştur. Bayramlarda aileler ve akrabalar, komşular bir araya gelir. Milli ve dini duyguları, inançları, gelenekler yaşatılır. Pek çok kültürel değerimiz gibi bayramlar da bizi bir arada tutan kültürel özelliklerimizdedir. Bayramların kutlanmasında yöreden yöreye farklılık gösterir.

Dini ve mevsimlik bayramlarımızın yanında milli bayramlarımız da beraberce kutladığımız bayramlardır.

2-Yemeklerimiz:

Ülkemizin farklı yörelerinin farklı yemekleri vardır. Yörenin yemekleri o bölgenin coğrafi özellikleri ile yakından ilgilidir. Örneğin hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde et yemekleri; zeytinin çok yetiştirildiği Ege'de zeytinyağlı yemekler; balıkçılığın sıkça yapıldığı ve yoğun mısır yetiştirilen Karadeniz Bölgesi'nde hamsili, mısır unlu, lahanalı yemekler, tahılın bol yetiştirildiği İç Anadolu'da hamur işi yemekler, Akdeniz'de ise bulgurun kullanıldığı yemekler yoğun olarak pişirilmektedir.

TANINMIŞ YEMEKLER&TATLILAR VE YÖRELERİ	
Yemek&Tatlı adı	Yöresi
Mantı	Kayseri
Kebab	Adana
Cağ Kebabı	Erzurum
Künefe	Hatay
Baklava	Gaziantep
Çiğköfte	Şanlıurfa, Adıyaman
Perde pilavı	Siirt
Tantuni	Mersin
Otlu Peynir	Van
Hamsili Pilav	Trabzon
Dondurma	Kahramanmaraş
Kaymaklı ekmek kadayıfı	Afyon
Pişmaniye	Kocaeli
Kestane şekeri	Bursa
Kadayıf dolması	Erzurum
Etli ekmek	Konya

3-Halk oyunlarımız:

Zengin bir kültüre sahip ülkemizin hemen her yöresinde farklı halk oyunları oynanıyor. Halk oyunları milletimizin duygu, düşünce ve davranışlarını sergileyen kültürel değerlerimizden birisidir. Oyunlar, konularını doğadan, toplumsal olaylardan ve günlük yaşamdan alır. Oyunlarda kullanılan giysilerde doğanın etkilerini ve güzelliklerini görmek mümkündür. Düğün, nişan, asker uğurlama, sünnet töreni ve bayramlar halk oyunlarımızın sergilendiği başlıca yerlerdir.

Halk Oyunu	Yöresi	Özelliği
ÇAYDAÇIRA	Elazığ	Her iki elde mumlu bir tabakla yürütülen zarif bir gösteridir.
HALAY	Bitlis	Birçok yörede de rastlanan ve figürleriyle ağır bir oyundur.
HORON	Karadeniz	Ele ele tutuşarak kemençe eşliğinde oynanır. Baştan

		ayağa dalgalanma figürleri ile fırtınalı Karadeniz'in zorlu yaşamını yansıtır.
HORA	Edirne	Elele tutuşarak oynanır. Davul zurna eşlik eder. Oyunun en önemli özelliği sık sık yinelenen yere ayak vurma figürüdür.
KAŞIK	Silifke	Oyuncular ritim tutmak için ellerindeki tahta kaşıkları kullanırlar.
ZEYBEK	Ege	Tek kişi tarafından ya da birkaç oyuncunun çember şeklinde dizilmesiyle oynanır. Zeybek, halkı koruyan cesur bir adamı temsil eder. Zeybek oynayan dansçı, kollarını omuz hizasında, elleri başıyla aynı hizada olacak şekilde iki yana doğru açar ve bazı oyunlarda kollarını dirseklerden hafifçe kırar. Büyük adımlar atarak ağır ağır hareket eder. Ara sıra yere doğru eğilip bir dizini yere dokundurulması, bu oyunun belirgin hareketlerindendir.
BAR	Erzurum-Artvin	Davul zurna eşliğinde Kol ve el hareketleri de ön planda olan bir halk oyunudur.
KARŞILAMA	Trakya	Kadın-erkek karşılıklı oynanır.

4- Kıyafetlerimiz: Kıyafetlerimiz de yöreler arasında farklılık gösterir. Kıyafet konusunda belirleyici olan iklimdir. Denize yakın yerlerde kıyafetler açık renklidir. Düğünler, bayramlar ve özel günlerde yöresel kıyafetler giyilir. **Bindallı, şalvar, yemeni, kuşak, cepken** yöresel kıyafetlerimizden bazılarıdır.

5-Evlerimiz: Farklı iklimlerin görülmesi ve malzemeler değişik bölgelerimizde farklı ev yapı malzemelerinin yapılmasına yol açmıştır. Ege’de yazlar sıcak olduğundan evler yazın serin olması için kesme taştan yapılır ve güneş ışığını yansıtması için beyaza boyanır. Karadeniz Bölgesi’nde yağışın ve ormanların bol olmasında dolayı köy evleri ahşaptan yapılır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ise yazın serin, kışın sıcak olan kubbeli toprak evlerde yaşanır. Orman olmadığı için evlerin yapı malzemesi olarak toprak kullanılır.

Doğu Anadolu Bölgesi’nde fazla yağdığına karların kolayca kayabilmesi için evlerin çatısı metal saçtan yapılır.

6-El Emeği Göz Nuru El Sanatlarımız:

El sanatlarımız toplumumuzun duygularını, beğenilerini kültürünü yansıtan değerlerimizdir. Yüzyıllar içinde çevre şartlarına göre değişerek günümüze kadar ulaşmış ve günümüzde de yaşatılmaya devam etmektedir. Bakırcılık, halıcılık, hat, yorgancılık vb. bunlardan bazılarıdır.

BAZI EL SANATLARININ YAYGIN OLDUĞU İLLERİMİZ	
El Sanatı	Yaygın Olduğu İlimiz
Baston	Kastamonu
Çini	Kütahya
Battaniye	Siirt
Bakırcılık	Gaziantep
Kilim	Adıyaman

Halı	Isparta
Mermer	Afyon
Çömlek	Nevşehir
Lüle taşı	Eskişehir
Oltutaşı	Erzurum

7-Dilimizdeki Kültür:

Türküler kültürümüzün önemli öğelerinden birisidir. Türkülerimizin her birinin hikâyesi farklıdır. Kültürümüzün örnekleri olan türküler, doğdukları yerin özelliklerini taşırlar. Halkın kültürünü anlatır, yaşayışını aktarır. Sevinçler, üzüntüler, istekler türküyeye dönüşür. Başlangıçta sahibi bellidir. Zamanla dilden dile dolaşır ve halka mal olur. Bu kültürel değerlerimizi yaşatanların başında âşıklar gelir.

Kültürümüzün diğer öğelerinden birisi de fıkralardır. Fıkra denilince akla ilk gelen mizah ustası Nasrettin Hoca’dır. Yüzyıllardır bu coğrafyada dilden dile dolaşmış, ünü sınırları aşmış, güldürürken düşündürmüştür. Bazı fıkralarda yöre ile özdeşleşmiştir; Karadeniz fıkraları, Kayseri fıkraları gibi. Bu fıkralar yöre insanın zekâsını, hazır cevaplılığını gösterir.

KÜLTÜR BİRLİĞİ

Kazanım:

Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar.

Kültürel öğelerimiz bizi bir arada tutan, bizi birbirimize bağlayan, kaynaştıran değerlerimizdir. Bölgelerimiz arasında küçük farklılıklar olsa da aslında milletçe aynı değerleri paylaşıyoruz. Aynı türkülerle hüzünlenir, seviniriz. Dürüstlük ve hoşgörüye önem veririz. Misafirperveriz. Geleneklerimizi yaşatmaya çalışırız. İnanç, ibadet ve bayramlarımız kültürümüzü zenginleştirir. Bayramlarda bir araya gelir, duygularımızı paylaşıyoruz.

ATATÜRK'Ü ANLAMAK

Mustafa Kemal, öğrencilik yıllarından itibaren arkadaşlarıyla ülkenin içinde bulunduğu kötü duruma çözümler düşünmüştür. O, her zaman çevresindeki siyasi, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri yakından takip etmiştir. Öğretmenlerinin fikirlerinden, okuduğu Türk ve yabancı düşünürlerin kitaplarından etkilenmiştir. Kitap okumayı seven bir lider olan Atatürk'ün kütüphanesinde 4 bine yakın kitap vardı. Kitaplarını eleştirel bir gözle altlarını çizerek okumuştur.

Atatürk, Türk milletini ekonomide, bilimde, sanatta, siyasi ve sosyal alanda dünyadaki en ileri milletlerden biri haline getirmek istiyordu. Onun bu alanlardaki hedefleri Atatürkçü düşünce sistemini ortaya çıkardı. Bu düşünce sisteminin diğer adı da Atatürkçülük'tür. Atatürkçü düşünce sistemi Türk milletinin bugün ve gelecekte, her alanda bağımsız bir şekilde geleceğe güvenle bakmasını amaçlar. Atatürkçülük gerçekçi fikirlere dayanır.

Atatürk'e göre millet egemenliğine dayanmayan kişisel yönetimlerin artık dünyada yeri yoktu. Bu nedenle o, milletin yönetimde söz sahibi olduğu bağımsız yeni bir devlet kurdu.

Atatürk, cumhuriyeti Türk milletinin ihtiyaç ve gerekçelerinden hareket ederek kurmuştur. O her zaman millete inanmış, ondan aldığı güçle hareket etmiştir.

Atatürk, yeni Türk devletinin çağın ihtiyaçlarına uygun sosyal ve siyasal kurumlara sahip olması gerektiğini söylemiştir. O, ilerlemenin eğitim ve bilime önem vermekle olacağını düşünmüştür.

ATATÜRK İLKELERİ

Kazanımlar:

Kanıt kullanarak Atatürk inkılaplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır.

Atatürk inkılaplarıyla ilkelerini ilişkilendirir.

- 1 • CUMHURİYETÇİLİK
- 2 • MİLLİYETÇİLİK
- 3 • HALKÇILIK
- 4 • DEVLETÇİLİK
- 5 • LAİKLİK
- 6 • İNKILAPÇILIK

Halkın Yönetimi: Cumhuriyet

Osmanlı Devleti'nde devletin başında bir padişah bulunuyordu. Ülke yönetiminde padişahın yetkileri çok fazlaydı. Bu yönetim biçiminde halkın herhangi bir söz hakkı yoktu. Milletimiz, günümüzde sahip olduğu hak ve özgürlüklerin birçoğundan yoksundu. İşte tüm bu nedenlerden Atatürk, padişahlık yönetimine son vermiş; Türk milletine layık olduğu haklara kavuşturmuş, cumhuriyeti ilan etmiştir.

"Türk milletinin karakterine ve adetlerine en uygun olan yönetim, cumhuriyet yönetimidir."

Atatürk'e göre Cumhuriyet yönetiminde halk, seçimler yoluyla kendisini yönetecek kimseleri belirlemektedir. Seçilenler belirli bir süre için iş başına gelmektedir. Cumhuriyetle

demokratik katılım sağlanmış, millet devlet yönetiminde söz sahibi olmuştur. Vatandaşların hak ve hürriyetleri devlet güvencesi altına alınmıştır. Tüm vatandaşlar kanun önünde eşit hale gelmiştir.

Cumhuriyet bir devlet ve yönetim şekli olarak Anayasamızda da yer almaktadır. Anayasamızın 1. Maddesi **“Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.”** Şeklinde ve 2. Maddesinde **“demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir”** ifadeleri yer alır.

Atatürk İnkılâpları Öncesi	Atatürk İnkılâpları Sonrası
*Padişahlık yönetimi *Devlet-din işleri bir arada (Teokrasi) *Kadının seçme seçilme hakkı yoktu.	*Halkın yönetimi *Devlet-din işleri birbirinden ayrıldı (Laiklik) *Kadınlara seçme seçilme hakkı verildi.

Birlik ve Beraberliğin Dayanağı: Milliyetçilik

Atatürk'ün Türk milleti ile gerçekleştirdiği Milli Mücadelede milletimiz milli birlik ve beraberlik içinde hareket etmiştir. Bağımsız yaşama arzusunu ve bir millet olduğunu göstermiştir. Atatürk bu durumu şu cümlesi ile ifade etmiştir:

“Ben 1919 yılı Mayıs'ı içinde Samsun'a çıktığım gün elimde maddi hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız büyük Türk milletin soyluluğundan doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevi bir kuvvet vardı. İşte ben bu ulusal kuvvete, bu Türk milletine güvenerek işe başladım.”

Atatürk'e göre millet, bir arada yaşayan, aynı vatana sahip çıkan ve aralarında dil, kültür ve duygu birliği bulunan insan topluluğu anlamına gelir. Yine o “Ben Türk'üm” diyen herkesi Türk kabul eder, insanlar arasında ayrımı kabul etmez.

Atatürk milliyetçiliği milletini sevmek, milletini yüceltmek ve bu yolda çalışmaktır. Milliyetçilik milli birlik ve beraberliğimizin temel taşıdır. Bu yönüyle Milliyetçilik ilkesi birleştiricidir, Türk milletini bir arada tutar. Bu ilke, insana ve insanlığa değer verir, savaşa karşıdır, barıştan yanadır.

Milliyetçilik ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilen inkılâplardan bazıları şunlardır:

*1931 yılında Türklerin dünya medeniyetine katkısını ve Türk tarihinin zenginliğini ortaya koymak için Atatürk'ün öncülüğünde **Türk Tarih Kurumu** kurulmuştur. Atatürk'ün Türk Tarih Kurumu'nun kuruluşuna öncülük etme nedeni onun şu sözleriyle açıklanabilir:

"Büyük devletler kuran atalarımız, büyük ve kapsamlı uygarlıklara sahip olmuştur. Bunu aramak, incelemek, Türklüğe ve dünyaya bildirmek bizler için bir borçtur."

****Atatürk Türk dilinin gelişmesine çok önem vermişti. Harf inkılâbı ile okuma yazmanın kolaylaşması ve yaygınlaşması sağlanmıştı. 1932 yılında bu inkılâbın devamı olarak Türk dilini yabancı dillerin etkisinden kurtarmak ve sadeleştirmek için Türk Dil Kurumu kurulmuştur. Kurumun çalışmalarına bizzat katılan Atatürk şöyle demiştir:**

"Türk dili dillerin en zenginlerindedir. Yeter ki bu dil bilinçle işlensin"

Atatürk İnkılâpları Öncesi	Atatürk İnkılâpları Sonrası
*Okuma yazmanın zor olduğu Arap alfabesi	*Türk alfabesi.

Eşit Vatandaşlık: Halkçılık

Halk, bir ülkede yaşayan, o ülkeyi vatan bilen insan topluluğudur. Atatürk'e göre halk ve millet aynı anlamdadır. Halkçılık ilkesi kimseye ayrıcalık tanımadan herkesin devlet hizmetlerinden eşit faydalanmasını amaçlar. Bu ilkeye göre her vatandaş kanun önünde eşittir. Vatandaşlar haklarını yasal yollardan arama hakkına sahiptir.

Devlet millet için, milletin huzur ve mutluluğu için çalışır. Halkçılık ilkesi milli egemenliği yani demokrasiyi esas alır. Atatürk bu konuda şöyle der:

"Bizim görüşümüz –ki halkçılıktır-hâkimiyetin, idarenin doğrudan doğruya halka verilmesidir."

Toplumdaki ayrıcalıkları ortadan kaldırmak, kadın erkek eşitliğini sağlamak ve halkı yönetimde söz sahibi yapmak için çeşitli inkılâplar yapılmıştır.

Halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan inkılâplar:

*Cumhuriyet öncesinde Türk kadını birçok temel haktan yoksundu. Kadınlar, evlenme, boşanma, miras gibi konularda erkeklere tanınan haklara sahip değillerdi. Ancak Cumhuriyet'in ilanından sonra kabul edilen **Medeni Kanun** ile kadınlarımız erkeklerle eşit haklara kavuştular. Medeni Kanun ile;

- * Aile hukukunda kadın erkek eşitliği sağlandı.
- * Resmi nikâh ve tek eşle evlilik esası getirildi.
- * Boşanma hakkı kadına da tanındı.
- * Mirastan kadın ve erkeğin eşit pay alması sağlandı.

*Medeni Kanun ile kadınlara verilen haklar yeterli görülmemiştir. Türk kadınının devlet yönetiminde de söz sahibi olması için siyasi haklara da kavuşması gerekiyordu. **1934 yılında kadınlara Milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildi. Böylece Türk kadını, birçok dünya ülkesindeki kadınlardan önce seçme ve seçilme hakkına kavuşmuş oldu.**

***1925 yılında Türk halkını çağdaş bir görünüme kavuşturmak isteyen Atatürk** Kastamonu gezisine şapka ile katıldı. Gezinin hem ardından **“Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun”** kabul edildi. Böylece, Osmanlı Devleti dönemindeki farklı din ve millete mensup insanların, yöneticilerin, memurların farklı kıyafet giymeleri son buldu. **Kıyafette değişiklik ile milli birlik ve beraberlik güçlendi, çağdaş devletlerle bütünlük sağlandı.**

*Ülkemizde soyadının kullanılmasından önce, insanların isimlerinin başına veya sonuna doğum yerleri veya babalarının adları ekleniyordu. Bir başka yol da insanlara takma adlar vermektir. Bu durum, insanlar arasında ve resmi işlerde karışıklıklar çıkmasına yol açmaktaydı. 1934 yılında Soyadı Kanunu ile bu güçlükler ortadan kalktı. Her aile bir soyadına sahip oldu. Ayrıca bu kanun ile toplum içinde ayrıcalık ifade eden “ağa, paşa, efendi” gibi unvanlar kaldırıldı.

Atatürk Öncesi	İnkılâpları	Atatürk Sonrası	İnkılâpları
*Mecelle yasa Kadına fazla verilmiyordu. Bir erkek dört kadınla evlenebiliyordu. Dini nikâh vardı. Mahkemelerde kadının şahitliği konusunda eşitlik yoktu.	denilen geçerliydi. mirastan pay Bir kadınla evlenebiliyordu. Dini nikâh vardı. Mahkemelerde kadının şahitliği konusunda eşitlik yoktu.	*Türk kanunu boşanma kadına da verildi. Tek eşlilik ve resmi nikâh geldi. Şahitlik ve mirasta eşitlik sağlandı.	Medeni çıkarılarak hakkı kadına da verildi. Tek eşlilik ve resmi nikâh geldi. Şahitlik ve mirasta eşitlik sağlandı.

Halk ve Devlet El Ele Güçlü Ekonomiye: Devletçilik

Atatürk'e göre güçlü devlet için güçlü bir ekonomiye sahip olmak gerekir. Büyük önder bu konuda şöyle demiştir:

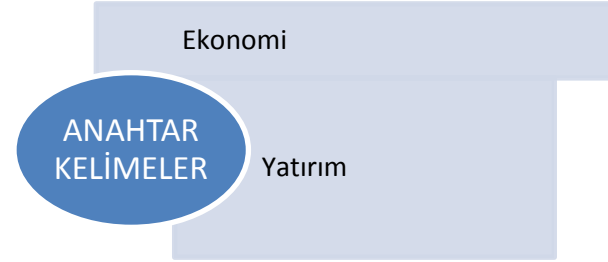

“Yaşam demek, ekonomi demektir. Yaşamak için kuvvetli bir devlet yapmak için ekonomi şarttır.”

Düşman yurttan atılmış, bağımsızlığımız korunmuştu. Ancak uzun savaş yılları ekonomiyi altüst etmişti. Cumhuriyet kurulduktan sonra milletimiz için yeni bir mücadele başladı. **Ülkenin hızlı bir şekilde sanayi, tarım ve ulaşım alanında gelişmesi gerekiyordu. Bu gelişmenin sağlanabilmesi için ekonomide devletçilik ilkesi uygulamaya konuldu.**

Devletçilik, ekonomide vatandaş ile devletin işbirliği içinde çalışmasıdır. Ülkenin ekonomik olarak gelişebilmesi için devlet ekonomiyi desteklemiştir. Halk üretim, sanayi, ticaret gibi alanlarda girişimde bulunması için desteklenmiştir. Ancak halkın elinde yeterli sermaye bulunmadığından devlet bizzat yatırımlar yapmış, fabrikalar kurmuştur. Etibank, Sümerbank gibi kurumlar açılmıştır.

Birçok yerde şeker, çimento, demir-çelik fabrikaları kurulmuştur. Demiryolları ile iller birbirine bağlanmıştır. Türk ekonomisinin hızla kalkınması sağlanmış, halkın gelir ve refahı artmıştır. Devletçilikle birlikte eğitim, sağlık, sosyal yardım ve güzel sanatlarda da gelişmeler hız kazanmıştır.

Atatürk Öncesi	İnkılâpları	Atatürk Sonrası	İnkılâpları
*Tarım yöntemlerle yapıliyordu. Verim düşüktü.	İlkel	*Tarımda makine kullanılmaya başlandı.	
*Çiftçiden ürünlerinin %10'u üzerinden aşar vergisi vardı.		*Köylünün ödediği aşar vergisi kaldırıldı.	
*Sanayi gelişmemişti. Birçok ürün yurtdışından ithal ediliyordu.		**İzmir İktisat Kongresi toplandı. Sanayi Teşvik Kanunu çıkarıldı. Yerli mal kullanımı özendirildi. Hammaddesi yurt içinden elde edilen sanayi kuruluşları kuruldu.	

Aklın ve Bilimin Rehberi: Laiklik

Osmanlı Devleti'nde padişahlar din ve devlet işlerini birlikte yürütüyorlardı. Millet egemenliğinin olmadığı bu **düzene "Saltanat ve Hilafetin Kaldırılması"** ile son verildi.

Atatürk Cumhuriyet yöntemiyle din ve devlet işlerini birbirinden ayırdı. Devlet işlerinin yürütülmesinde din kurallarının yerini akıl ve bilime dayalı laik hukuk kuralları aldı. Bu düzende devlet, din işlerine karışamaz. Aynı şekilde din de devlet işlerine karışamaz.

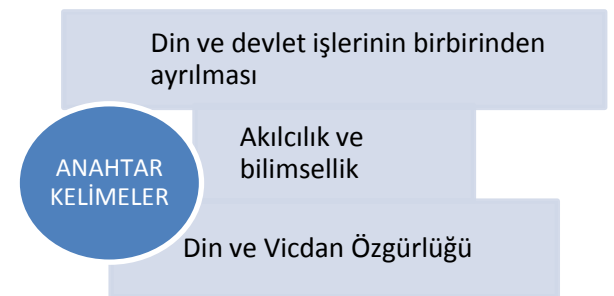
Laik anlayışta din, kişilerin kendi vicdanlarına bırakıldı. İnsanların din ve vicdan özgürlüğü anayasa ile güvence altına alındı. Anayasamız göre **"Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat özgürlüğüne sahiptir."**

Atatürk'ün bu konudaki düşünceleri şunlardır:

"Din ve mezhep herkesin vicdanına kalmış bir iştir. Hiçbir kimse hiçbir kimseyi ne bir din ne de mezhep kabulüne zorlayabilir. Din ve mezhep hiçbir zaman siyaset aracı olarak kullanılamaz."

Laikliğin temelinde her dine hoşgörü göstermek, insanlara dinlerini yaşayabilme hakkını vermek vardır. Laiklik ilkesi devlet yönetiminde millet egemenliğini esas aldığından demokrasinin gelişmesine yardımcı olmuştur. Ülkemize, Türk milletine çağdaş bir yaşam getirmiş, ilerlemenin yolu açılmıştır. Böylece insanların inanç ve ibadet özgürlüğü güvence altına alınmıştır. **Laiklik ilkesi insanlar arasında eşitliği öngördüğünden milli birlik ve beraberliğimizin güçlenmesini sağlamıştır.**

Atatürk Öncesi	İnkılâpları	Atatürk Sonrası	İnkılâpları
*Devlet-din işleri bir arada (Teokrasi)		*Devlet-din işleri birbirinden ayrıldı (Laiklik)	

Yeniye, İyiye, Güzele Doğru İlerlemek: İnkılâpçılık

Atatürk, Türk milletinin çağa aya uydurması gerektiğine inanmıştır. Gelişmelere ayak uyduramayan devletlerin zaman içinde yok olacağını söylemiştir. Osmanlı Devleti yüzyıllarca yüz yıllarca güçlü bir devlet olarak varlığını sürdürmüştür. Ancak zaman içinde ilerleyen bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayamamıştır. Devleti eski gücünü kavuşturmak için yapılan yenilikler de başarılı olamamıştır. Birinci Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti yıkılmış, TBMM'nin açılmasıyla yeni Türk Devleti kurulmuştur. TBMM'nin açılması inkılâpların da başlangıcı olmuştur. Bu yeni dönemde Türk toplumunu çağdaş uygarlıklar seviyesine çıkaracak köklü yenilikler başlamıştır. İnkılâplar yeniye, güzeli, çağdaş değerleri Türk milletine kazandırmak için gerçekleştirilmiştir.

Atatürk inkılapları gerçekleştirirken Batı'yı körü körüne her yönüyle taklit etmeyi reddetmiştir.

Atatürk inkılâpları sürekli çağdaşlaşmayı amaçlar. Gelişmiş uygarlıklar seviyesine çıkmayı hedefler.

Türk toplumunu çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmak için pek çok inkılâp yapılmıştır. Bunun için çağın gereklerine uymayan bilimden uzak mahalle mektepleri ve medreseler kapatılmış bunların yerini ilköğretim okulları, liseler ve üniversiteler almıştır.

Eğitim alanında bir diğer problemde halkımızın öğrenilmesi son derece güç olan Arap harflerini kullanmasıydı. Türkçenin yapısına uymayan bu harfler nedeniyle milletimizin çok azı okuma yazma biliyordu. Bu durumu ortadan kaldırmak için **1928 yılında "Yeni Türk Harfleri" kabul edildi.** Okul çağını geçmiş

vatandaşlar için **Millet Mektepleri** açılarak onlara okuma yazma öğretildi.

Mustafa Kemal, tüm yurda yayılan eğitim seferberliğine bizzat katılmış, yurt içi gezilerde halka yeni harfleri tanıtmıştır. Tüm bu çabaları nedeniyle Mustafa Kemal'e **24 Kasım 1928'de Millet Mekteplerinin "Başöğretmeni" unvanı verilmiştir.**

Eğitimde olduğu gibi toplumsal yaşamda da bir takım düzenlemeler yapılması gerekiyordu. Osmanlı döneminde kullanılan takvim, saat ve ölçüler günümüzde kullandıklarımızdan farklıydı. Bu farklılık, diğer devletlerle olan ticari ve resmi ilişkilerde sorun oluştuyordu. Ölçü birimlerden bazıları ülke içinde bölgeden bölgeye bile değişmekteydi. Her anlamda çağdaş bir ülke olabilmek için takvim, saat ve ölçülerde **Batı ülkeleri ile birliktelik sağlanmalıydı.** Karışıklıkları önlemek için bu alanda değişiklikler yapıldı. **Hicri ve Rumi takvim kullanımına son verilerek Miladi Takvim kabul edildi. (1925)**

Güneşin batışına göre ayarlanan eski saat sistemi yerine milletlerarası saat sistemi kabul edildi. **Hafta tatili Cuma gününden Pazara alındı.**

Eski ağırlık ve uzunluk ölçüsü değiştirildi. Ağırlık ölçüsü olarak kilo, uzunluk ölçüsü olarak metre benimsendi (1931)

Atatürk İnkılapları Öncesi	Atatürk İnkılapları Sonrası
<p>*Eğitim öğretimde birlik yoktu. Çok sayıda farklı türde okul vardı. Bu okulların bağlı olduğu kurumlar ve uyguladıkları müfredat farklıydı. Mahalle mektepleri ve medreselerde dini ağırlıklı bir eğitim vardı.</p> <p>*Kız/erkek okulları ayrıydı.</p> <p>*Soyadı yoktu, insanlar boy adları ya da lakaplarla çağırılıyordu.</p> <p>*Farklı kıyafetler ve başlıklar kullanılıyordu.</p> <p>*Hicri ve Rumi takvim kullanılıyordu.</p> <p>*Ülkenin değişik yerlerinde farklı ağırlık ve ölçü birimleri kullanılıyordu: Kulaç, endaze, okka vb.</p>	<p>*Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim*öğretim kurumları birleştirildi ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı.</p> <p>*Karma eğitime geçildi.</p> <p>*Çağın gereklerine uyum sağlamak için mahalle mektepleri ve medreseler kapatıldı.</p> <p>*Soyadı Kanunu çıkarıldı her aile bir soyadı seçti.</p> <p>*Fes ve sarık kaldırıldı. Şapka Kanunu çıkarıldı.</p> <p>*Miladi Takvim kullanıldı.</p> <p>*Ağırlık birimi olarak kilogram, uzunluk birimi olarak metre kabul edildi.</p>

ATATÜRK İLKELERİNE SAHİP ÇIKIYORUZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli Atatürk'ün ilkelerine dayanır. Bu nedenle Atatürk ilkelerine sahip çıkmak ve onları gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevidir. Cumhuriyetin ve demokrasinin devamı bu ilkelerin uygulanmasına bağlıdır. Bu konuda Atatürk Türk gençliğine güvenmiştir.

Atatürk ilke ve inkılaplarının devamlılığını sağlamak için kendimizi iyi yetiştirmeli, birlik beraberlik içinde Atatürk'ün koyduğu hedeflere ulaşmak için çalışmalıyız. Çünkü Atatürkçülük, Atatürk ilke ve inkılaplarıyla

milletimizi çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmayı, milletimizin huzurlu, mutlu ve barış içinde yaşamasını sağlamayı amaçlamıştır.

ATATÜRKÇÜLÜK İLE İLGİLİ İFADELER

ATATÜRKÇÜLÜK İLE İLGİLİ İFADELER	İLİŞKİLENDİRİLEBİLECEĞİ ATATÜRK İLKESİ
→ Millet Egemenliği → Bağımsızlık ve Özgürlük	Cumhuriyetçilik
→ Milli Dil → Milli Tarih → Vatan ve Millet Sevgisi → Milli Kültür	Milliyetçilik
→ Eşitlik	Halkçılık
→ Güçlü Ekonomi	Devletçilik
→ Akıl ve Bilim	Laiklik
→ Çağdaş Uygarlık	İnkılâpçılık

ATATÜRK'ÜN SON GÜNLERİ

Hayatını millete hizmet için adayan Atatürk'ün sağlığı 1937 yılından itibaren kötüleşmeye başladı. Buna rağmen ara vermeden çalışmaya devam etti. O yıllarda Hatay ili sınırlarımızın dışında bulunuyordu. Atatürk, Hatay'ın anavatanına katılabilmesi için uğraşıyordu. Hatay'daki Türklere desteğini göndermek için ülkenin güney illerin kapsayan bir geziye çıktı. Bu gezide sonra Atatürk'ün rahatsızlığı arttı. Ama Atatürk, doktorların tüm uyarılarına rağmen ülke işleriyle ilgilenmeye devam etti. Son günlerinde hazırladığı vasiyeti ile servetinin bir bölümünü kurulmasına öncülük ettiği Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'na bıraktı. Son isteği Cumhuriyetin 15. Yıl kutlamalarında Ankara'ya gitmekti. Ancak Cumhuriyet bayramını Ankara'da Dolmabahçe Sarayı'nda geçirdi.

8 Kasım günü komaya giren Atatürk, 10 Kasım 1938 günü saat 09.05'te hayata gözlerini yumdu. Atatürk'ün naaşı önce Ankara Etnoğrafya Müzesi'ndeki geçici kabrine kondu. 1953 yılında Etnoğrafya Müzesi'nden alınarak Anıtkabir'e nakledildi.

3.ÜNİTE

BÖLGEMİZİ TANIYALIM

HARİTALARIN DİLİ

Haritaların dili vardır ve konuşabilirler. Bir kabartma haritaya dokunduğumuzda kimi yerlerin kabarık, kimi yerlerin de çukur olduğunu hissederiz. Haritaların alt kısmında farklı renklere bölünmüş bir çubuk vardır. **Bu çubuk haritanın “İşaretler” bölümünde yer alır ve yükseklik basamaklarını gösterir. Bu renkler bir yerin deniz seviyesinden ne kadar yüksekte olduğunu gösterir. Deniz seviyesi “0” (sıfır) metre olarak kabul edilir. Haritadaki en yüksek yerler beyaz ve koyu kahverengi renkle gösterilir. En alçak yerler için ise yeşil renk kullanılır.**

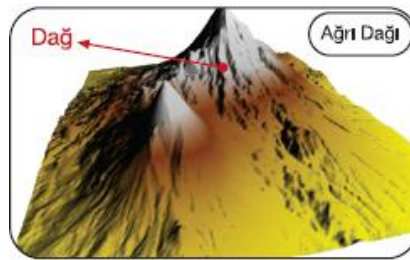
Bir yerin dağlarını, platolarını, ovalarını, vadilerini, akarsularını, göllerini gösteren haritalar **Fiziki haritalardır.**

Kazanım:

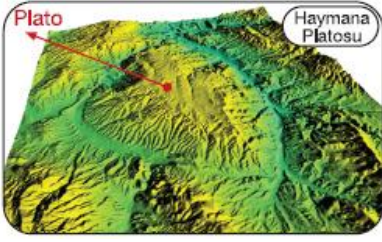
Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanıır.

YÜRYÜZÜ ŞEKİLLERİ

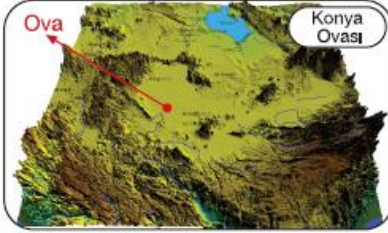
Dağ: Çevrelerine göre daha yüksek ve tabandan zirveye kadar yamaçları eğimli yeryüzü şekilleridir.

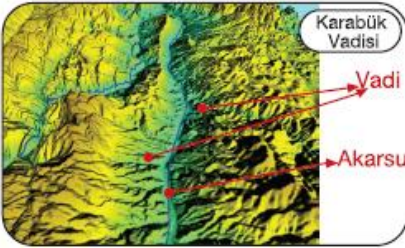
Plato: Akarsular tarafından derince yarılmış, çevresine göre yüksekte kalan derin düzlüktür.

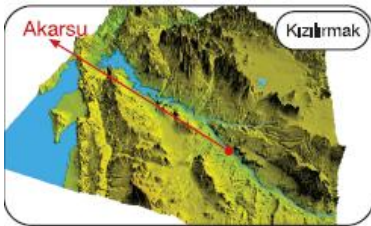
Ova: Akarsular tarafından derin yarılmamış, çevresine göre alçakta olan geniş düzlüktür.

Vadi: Akarsuyun yatağını aşındırarak oluşturduğu yeryüzü şeklidir.

Akarsu: Kaynak, yağmur veya eriyen kar ve buzul suları ile beslenen; belirli bir yatak boyunca sürekli veya zaman zaman akan sudur.

Göl: Karadaki çukurluklara birikmiş durgun sudur.

BÖLGELERİMİZİN YÜZEY ŞEKİLLERİ:

Akdeniz Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	Bölgenin yüzey şekillerini sıradağlar olan Toroslar belirler.
Başlıca Dağları	Toros Dağları, Bey Dağları, Sultan Dağı, Geyik Dağları, Bolkar Dağları, Aladağlar, Tahtalı ve Binboğa Dağları.
Başlıca Akarsuları	Asi, Seyhan, Ceyhan, Göksu, Manavgat, Aksu, Dalaman.
Başlıca Gölleri	Beyşehir, Eğirdir, Burdur, Acıgöl, Elmalı
Başlıca Ovaları	Çukurova, Amik, Antalya

Karadeniz Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Dağlar denize paralel uzanır. Bu yüzden kıyılarda girinti çıktı fazla değildir. Kıyı kısmı dardır, dağlar sahilden itibaren hemen yükselir. Kıyı ve iç kesimler arasında ulaşım geçitler sayesinde sağlanır.</i>
Başlıca Dağları	<i>Kaçkar dağları, Çimen Dağları, Kop dağları, Mescit dağları, Canik dağları, Küre dağları, Ilgaz dağları, Köroğlu dağları, Bolu dağları</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Kızılırmak(Ülkemizin en uzun nehri), Yeşilırmak, Çoruh, Sakarya.</i>
Başlıca Gölleri	<i>Uzungöl, Abant</i>
Başlıca Ovaları	<i>Çarşamba, Bafra, Suluova, Taşova.</i>

Ege Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Dağlar denize dik uzandığı için kıyılarında girinti çıktı fazladır. Bu yüzden kıyılarında çok sayıda koy, körfez, ada ve yarımada vardır.</i>
Başlıca Dağları	<i>Kaz dağları, Bozdağlar, Menteşe Dağları, Murat Dağları, Sandıklı Dağı, Murat Dağı.</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes, Büyük Menderes</i>
Başlıca Gölleri	<i>Marmara, Bafa (Çamiçi)</i>
Başlıca Ovaları	<i>Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes, Büyük Menderes</i>

Marmara Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Bölgenin yüzey şekilleri oldukça sadedir. Ovalar, düzlükler geniş yer kaplar. İki tane boğazı bulunur. (Çanakkale ve İstanbul)</i>
Başlıca Dağları	<i>Samanlı Dağları, Uludağ, Yıldız Dağları</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Sakarya, Meriç, Ergene</i>
Başlıca Gölleri	<i>İznik, Sapanca, Manyas, Ulubat</i>
Başlıca Ovaları	<i>Bursa, Sakarya, Ergene</i>

İç Anadolu Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Bölgenin yüzey şekilleri sadedir. Yükseltisi fazla değildir.</i>
Başlıca Dağları	<i>Erciyes, Karadağ, Karacadağ, Hasandağ, Melendiz</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Kızılırmak, Sakarya,</i>
Başlıca Gölleri	<i>Tuz Gölü, Akşehir, Eber.</i>
Başlıca Ovaları	<i>Konya ve Aksaray Ovaları.</i>

Güneydoğu Anadolu Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Yüzölçümü en küçük bölgemizdir. Yer şekilleri sadedir. Bölgenin kuzey kesiminde Toros Dağlarının devamı uzanır.</i>
Başlıca Dağları	<i>Karacadağ</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Fırat ve Dicle</i>
Başlıca Gölleri	<i>Bölgede doğal göl yoktur.</i>
Başlıca Ovaları	<i>Harran, Suruç, Birecik ve Ceylanpınar ovaları</i>

Doğu Anadolu Bölgesi:

Genel olarak yüzey şekilleri	<i>Yüzölçümü en büyük bölgemizdir. Aynı zamanda yükseltisi en fazla olan bölgemizdir.</i>
Başlıca Dağları	<i>Kop Dağları, Allahuekber Dağları, Munzur Dağları, Ağrı Dağı (5165 metre ile ülkemizin en yüksek dağı), Tendürek, Aladağ, Süphan, Nemrut Dağı.</i>
Başlıca Akarsuları	<i>Fırat ve Dicle nehirlerin kaynağı bölgededir.</i>
Başlıca Gölleri	<i>Van (Ülkemizin en büyük gölü), Çıldır, Nazik, Hazar, Balık, Bulanık.</i>
Başlıca Ovaları	<i>Malazgirt, Muş, Tercan, Pasinler, Iğdır</i>

İKLİM VE İNSAN FAALİYETLERİ

Kazanım:

Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.

KAVRAM BİLGİLERİ:

İklim: Bir yerde hava olaylarının uzun yıllar boyunca gösterdiği ortalama durumdur

Hava Olayı: Atmosferde meydana gelen yağış, nem, rüzgar meteoroloji ile ilgili olaylara hava olayı denir.

Hava Durumu: Hava olaylarının kısa süreli durumudur.

Günler öncesinden havanın nasıl olacağını bilmek insanların günlük yaşamlarını, plan ve programlarını etkiler. Örneğin o günkü hava tahminine göre hava yağmurluysa şemsiyemizi alarak evden çıkarız. Havanın kısa ya da uzun süreli nasıl olacağını bilmek üreticiler açısından önemlidir. Üretim faaliyetlerinin bir çoğu yağmurun yağması, sıcaklıkların düşük ya da yüksek olmasıyla ilgilidir.

Hava olayları günlük yaşamımızı olumlu veya olumsuz etkiler. Yurdumuzun farklı yerlerinde aynı günde değişik hava olaylarına rastlanmaktadır. Bu durum ülkemizde değişik iklim tiplerinin yaşanmasından kaynaklanmaktadır.

Türkiye İklim Haritası

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

Ülkemizde başlıca üç iklim tipi görülmektedir. Bunlar Karasal, Akdeniz ve Karadeniz iklim tipleridir.

AKDENİZ İKLİMİ

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer.

Bitki örtüsü, çoğunlukla kısa boylu çalılardan oluşan makilerdir.

Ege, Marmara Denizi ve Akdeniz kıyılarında görülür.

Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde daha çok taş evler görülür. Kışın havalar çok soğuk olmadığından ısıtma önemli bir problem değildir.

Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde, portakalın yetişmesi için havanın kış mevsiminde ılık olması gerekir.

Özellikle Akdeniz ikliminin görüldüğü kıyılarda yaz turizmi yaygın olarak yapılır.

KARADENİZ İKLİMİ

Her mevsim yağışlı ve ılıman geçer.

Yağış fazla olduğu için bitki örtüsü çoğunlukla ormanlıktır.

Karadeniz ve Marmara Bölgesi'nin Karadeniz'e bakan kıyılarında görülür.

Karadeniz ikliminde genellikle orman bitki örtüsü görülür. Bu nedenle özellikle kırsal kesimdeki evlerin yapı malzemesi ahşaptır.

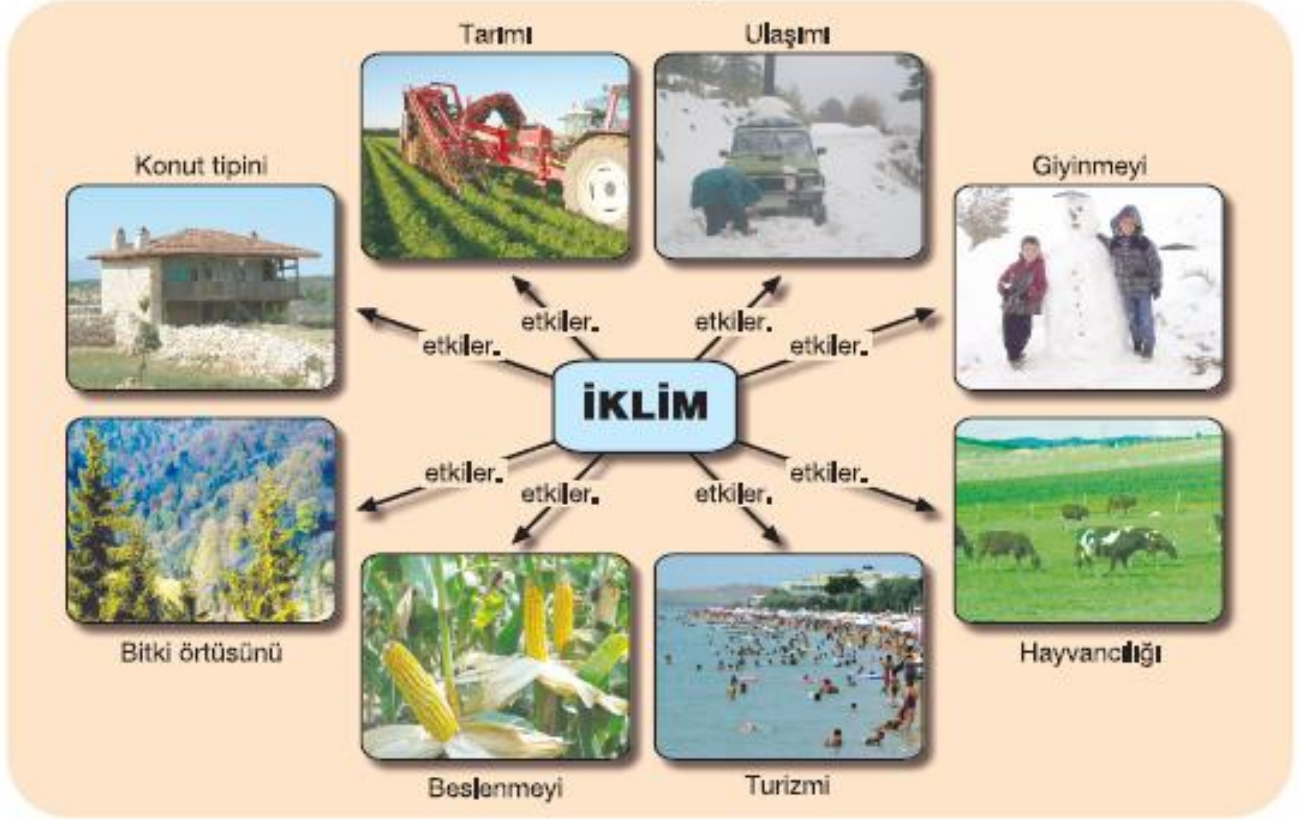
Çay üretimi için ılıman iklim ve bol yağış gerektiğinden ülkemizde bu bitki sadece Karadeniz Bölgesi'nin doğusunda yetişir.

Özellikle Doğu Karadeniz'de görülen yağışlar nedeni ile şemsiye vazgeçilmez bir eşyadır.

Ülkemizde görülen iklim tipleri, insan yaşamını ve faaliyetlerini etkiler. İklimin insan faaliyetlerine etkisi şöyledir:

İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi

YAŞANACAK YERLER

Kazanım: Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir.

İnsanlar yerleşim yeri olarak;

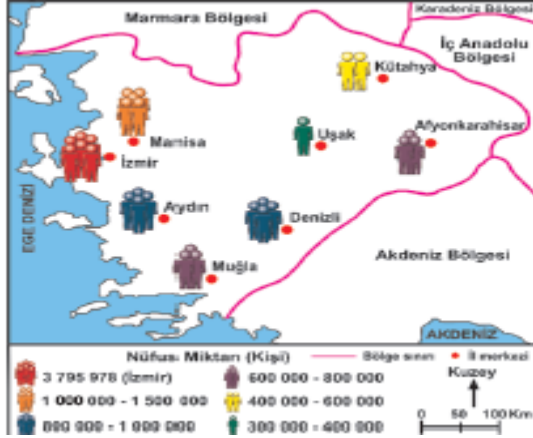
- ➔ İş bulma imkânı fazla olan,
- ➔ İklimi uygun,
- ➔ Su kaynaklarının bulunduğu,
- ➔ Toprağı verimli ovaları,
- ➔ Maden yataklarının çevresini,
- ➔ Sanayi kuruluşlarının yoğun olduğu yerleri,
- ➔ Ulaşım uygun olan yerleri,
- ➔ Turizm alanlarına yakın yerleri tercih ederler.

Yükseltinin fazla, iklim koşullarının olumsuz, ekonomik faaliyetlerin gelişmemiş olduğu yerlerde nüfus azdır. **Bütün bu coğrafi**

özellikler nüfus yoğunluğunu doğrudan etkiler.

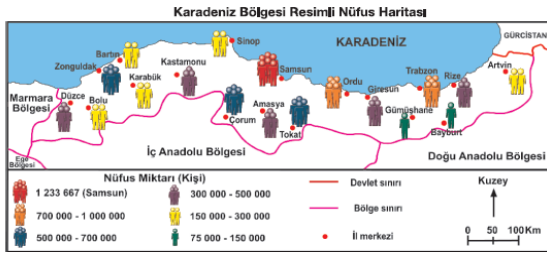
BÖLGELERİMİZ VE YERLEŞME ÖZELLİKLERİ:

Ege Bölgesi:

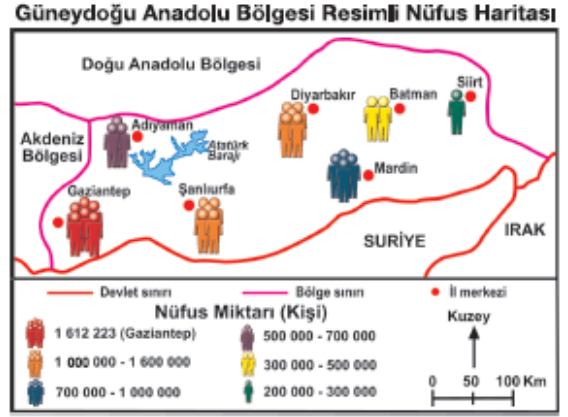
İzmir, Ege Bölgesi'nde nüfus yoğunluğu fazla olan ildir. İzmir limanı ülkemizin en önemli ihracat limanlarından birisidir. Tarım, ticaret, sanayi ve ticaret potansiyeli şehrin nüfus yoğunluğunun fazla olmasını sağlamıştır.

Karadeniz Bölgesi:

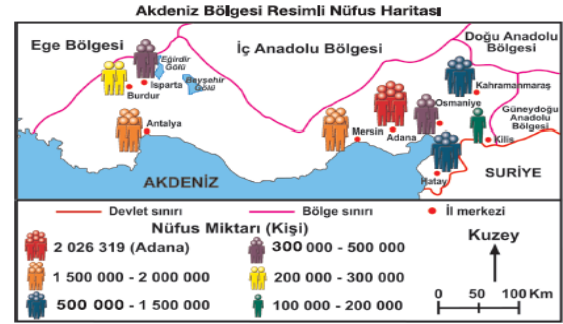
Samsun, Karadeniz Bölgesi'nde nüfusun yoğun olduğu bir ildir. Samsun'da bulunan liman, Bafra ve Çarşamba Ovaları, tarım, ticaret ve sanayi faaliyetlerini artırmıştır. Bu durumda ilin nüfusunun fazla olmasını sağlamıştır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi:

Gaziantep, ulaşım kolaylığı, sanayi ve tarım potansiyeli ile bölgenin yoğun nüfuslu şehirlerindedir.

Akdeniz Bölgesi:

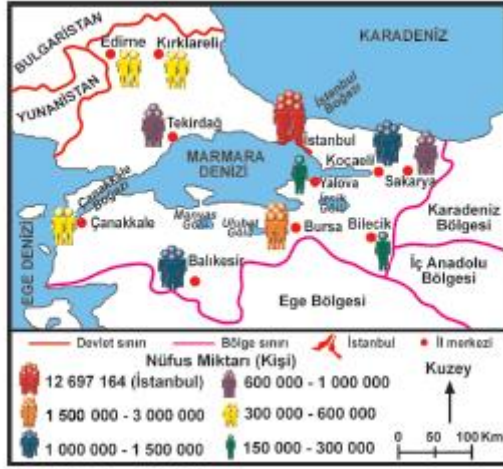

Adana, Akdeniz Bölgesi'nde nüfusun yoğun olduğu bir ildir. Adana'da bulunan Çukurova, tarımsal üretimin merkezidir. Tarım ürünlerinin çeşitliliği, tarıma dayalı sanayi ve ticaret nüfusun fazla olmasının sebeplerindendir.

Mersin, Limanı, sanayi kuruluşlarının yoğun olması, seracılık/tarım faaliyetleri ve turizm potansiyeli ayrıca ulaşım uygunluğu nedeniyle bölgenin fazla nüfuslu yerlerindedir.

Marmara Bölgesi:

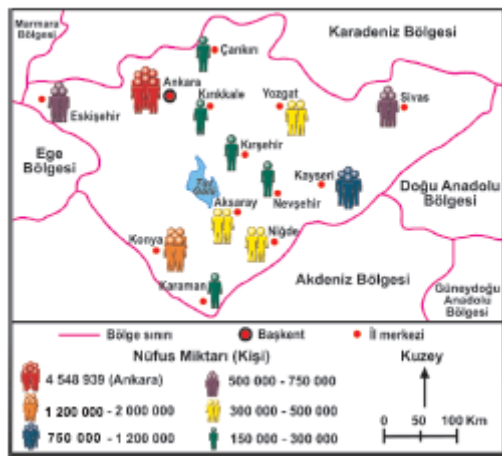
Marmara Bölgesi Resimli Nüfus Haritası

İstanbul, Marmara Bölgesi'nde ülkemizin nüfus yoğunluğu ve nüfusu en fazla olan ildir. **Sanayi, ulaşım, ticaret, eğitim, sağlık, bancılık vb. ekonomik faaliyetler şehirde çok gelişmiştir.**

İç Anadolu Bölgesi:

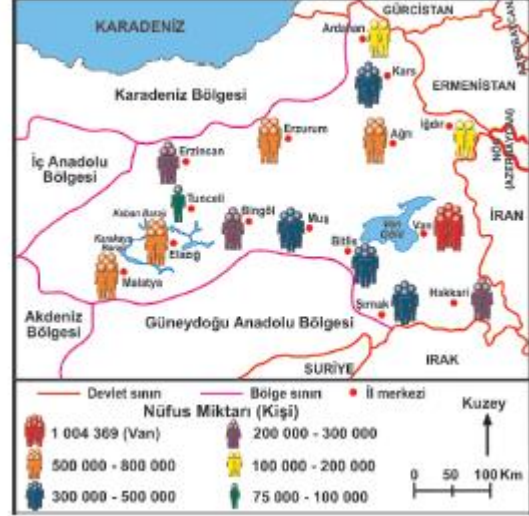
İç Anadolu Bölgesi Resimli Nüfus Haritası

Ankara, İç Anadolu Bölgesi'nde nüfusun yoğun olduğu bir ildir. **Başkent olması, gelişmiş sanayisi ile ulaşım kolaylıkları nüfusun fazla olmasında etkili olmuştur.**

Doğu Anadolu Bölgesi:

Doğu Anadolu Bölgesi Resimli Nüfus Haritası

Van, Doğu Anadolu Bölgesi'nde nüfusun yoğun olduğu bir ildir. Bu ilin bir ticaret ve sanayi merkezi olması nüfusunun fazla olmasında etkili olmuştur. Ancak Doğu Anadolu ülkemizin en seyrek nüfuslu bölgesidir. **Bunun sebepleri arasında yükseltinin fazla olması, iklimin elverişsiz, sanayi ve ticaretin yeterince gelişmemiş olmasının etkisi vardır.**

DOĞA VE İNSAN

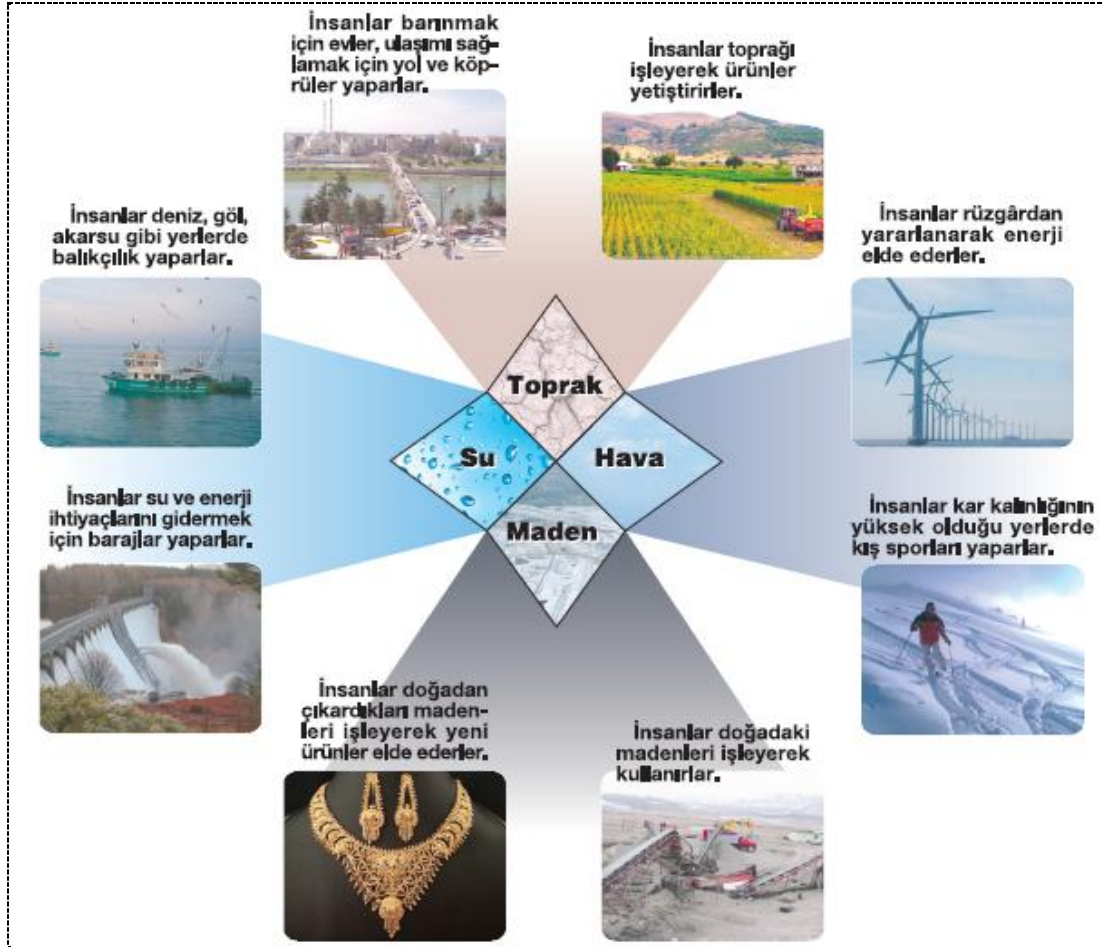
Kazanım:

Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir.

Tüm canlılar yaşamak için önce havaya, suya ve besine ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaçları doğadan elde ederler. İhtiyaçlarının bazıları için doğal kaynakları olduğu gibi kullanırlar. Bazı ihtiyaçlar için de doğal kaynakları ihtiyaçlarına göre değiştirip kullanırlar.

İnsanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine aşağıdaki örnekleri verebiliriz:

İnsanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine aşağıdaki örnekleri verebiliriz:

Doğal çevrede, kendi içinde bir denge ve yenilenme vardır. İnsanlar bazen doğal çevreyi değiştirirken ve ondan yararlanırken bu dengeyi olumsuz olarak etkileyecek şekilde davranırlar.

Canlıların gelecekte de sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilmeleri için doğal çevrenin korunması gerekir. Bu da ancak doğal çevreye duyarlı insanlar sayesinde olacaktır. Doğal çevreyi korumak herkesin görevidir. Çok basit tedbirler doğal çevreyi korumaya önemli katkı sağlar. Örneğin sanayileşmiş bir ülkede yaşayan dört kişilik bir ailenin bir yılda ürettiği çöp miktarı bir tonu geçer. Bu çöpleri geri dönüşümle geri kazandırabilir.

İNSANLAR DOĞAYI NASIL DEĞİŞTİRİRLER?		
İhtiyaç	Doğada	Yapılan
Beslenme	Değişiklik	
Ulaşım	Tarım (toprağı sürme, sulama kanalları yapma)	
Enerji	Köprü, yol, viyadük, tünel vb.	
Barınma	Baraj, nükleer santral	
Üretim	Ev, otel vb.	
İbadet	İşyeri, Fabrika vb.	
	Camii, kilise vb.	

ÜLKEMİZDE AFETLER:

Kazanım:

Yaşadığı bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir.

Bir afetin görüldüğü bölgenin, o bölgenin coğrafi özellikleri ile yakından ilişkisi vardır.

A) DEPREM: Yer kabuğunun kırılıp yer değiştirmesiyle ya da yanardağ faaliyetleriyle oluşan büyük sarsıntılar deprem olarak adlandırılır. Ülkemizin %96'sı deprem kuşağında yer alır. Bunun bir sonucu olarak ülkemizin hemen hemen bütün bölgelerinde deprem afeti görülmektedir.

B) SEL: Aşırı yağın yağmurlar sonucunda eğimli alanlardan akan sular toprakla birlikte her şeyi sürükler. Akarsular ve barajlardaki suların taşmasına neden olur. Ülkemizde daha çok şehirleşme fazla olduğu için Marmara ve yağış bol olduğu için Karadeniz bölgelerinde sel felaketleri yaşanmaktadır.

C) HEYELAN (YER KAYMASI): Yağışın fazla olduğu yerlerde, dik yamaçlardan aşağıya doğru toprak kayar. Bu daha çok killi toprakların olduğu ve ağaçlandırılmamış yamaçlarda görülür. Ülkemizde Karadeniz Bölgesi'nde sıkça heyelan meydana gelmektedir. Bunun nedeni bölgede yağışın fazla olmasıdır.

D) ÇİĞ: Yamaçlarda tutunamayan kar kütlesi yüksek bir yerden koparak yuvarlanır, yuvarlandıkça büyür ve geçtiği yerlere zarar verir. Doğu Anadolu Çığ felaketinin yaşandığı bir bölgedir. Bunun nedeni bölgede kış aylarının soğuk, sert geçmesi, çok kar yağması ve bölgenin yükseltisinin fazla olmasıdır.

E) EROZYON: Hava ve çevre koşulları sebebiyle toprak, akarsular ve rüzgâr tarafından aşınarak taşınır. Bu sırada değerli ve verimli toprak

kaybedilir. Yurdumuzda her yıl Kıbrıs adası büyüklüğünde verimli toprak erozyona uğramaktadır. Ülkemizde erozyon yoğun olarak İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da görülmektedir. Bunun nedeni bölgelerin bitki örtüsünün zayıf olmasıdır.

F) ORMAN YANGINI: Çeşitli sebeplerle Ormanlarda çok büyük yangınlar çıkar. Bu yangınlarda ormanlar çoğu zaman yok olur. Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde yangınlar sıkça meydana gelir. Bunda yaz aylarının kurak geçmesi etkili olur.

DOĞAL AFETLER VE İNSAN

Kazanım: Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir.

Doğal afetler sonucu ülkemizde büyük can ve mal kayıpları olmaktadır. Bu acı olaylar toplum hayatında derin izler bırakmaktadır. Bu izler türkü, hikâye ve şiirlere yansımaktadır.

NEREDE YANLIŞ YAPTIK?

Kazanım: Yaşadığı bölgede görülen doğal afetlerin zararlarını artıran insan faaliyetlerini fark eder.

Ülkemizde sık sık çeşitli doğal afetler yaşanmaktadır. Bu doğal afetler can ve mal kaybına yol açabilmektedir. Doğal afetlerden çok, insanların yanlış uygulamaları can ve mal kaybını artırmaktadır. Dere yatağına ya da yakınan yapılan evler, açılan tarlalar sel felaketinde, dik yamaçlara yapılan yerleşim yerleri heyelan felaketinde, dağ eteklerine yapılan evler çığ felaketinde, sağlam zemine yapılmayan binalar deprem felaketinde büyük can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Doğal afetlerin zararlarını en aza indirmek için insanlar bu konuda bilinçlendirilmelidir. Özellikle doğal bir afet sırasında ne yapacağını bilmek, can kayıplarını azaltacaktır.

4.ÜNİTE

ÜRETTİKLERİMİZ

İnsanlar farklı ekonomik faaliyetlerdeki mesleklerde çalışarak geçimlerini sağlar ve aynı zamanda ekonomiye katkı sağlarlar. Ülkemizin değişik bölgelerinde farklı ekonomik faaliyetler yürütülür.

Kazanımlar:

- 1.Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder.
2. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir.
3. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler.
4. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ:

- İç Anadolu'nun ortasında, geniş ova ve platolar vardır. **Bu coğrafi yapısı nedeniyle** tarım alanları geniştir. Dolayısıyla **Tarım** önemli bir ekonomik faaliyettir. Bölgedeki Konya Ovası yurdumuzun tahıl ambarıdır.
- İç Anadolu Bölgesi'nde tarıma dayalı olarak un, makarna, bisküvi gibi sanayi dalları gelişmiştir.
- Hayvancılık da önemli ekonomik faaliyetlerdendir.
- **Tarım** ve **sanayi** dışında **ticaret, turizm** de bölgenin önemli ekonomik faaliyetlerdendir.
- Ekonomik faaliyetlere bağlı olarak bölgede **Ziraat Mühendisi, Çiftçi, Tüccar, Turist rehberliği** gibi meslekler vardır.

Tarım	Sanayi	Ticaret	Turizm
• Ziraat Mühendisi • Çiftçi	• İş adamı • İşçi	• Tüccar	• Turist Rehberliği

KARADENİZ BÖLGESİ:

- Karadeniz bölgesindeki dağların doğu-batı doğrultusuna uzanması, ormanları, denizi, engebeli yapısı ve iklimi gibi coğrafi özellikleri bölgedeki ekonomik faaliyetleri etkilemiştir. Kıyıda hemen sonra başlayan dağlar, geçim kaynaklarını sınırlamıştır.
- Bölgenin Türkiye'deki en geniş ve zengin orman yapısına bağlı olarak **ormancılık** önemli bir ekonomik faaliyettir. Ormanlardan yakacak odundan, kâğıt hamuruna, inşaatlardan mobilya atölyelerine kadar birçok alanda kullanılır. Bölgede çok sayıda kâğıt ve kereste fabrikası yer alır.
- Bölgedeki önemli ekonomik faaliyetlerden birisi de **balıkçılıktır**. Ülkemizde balıkçılığın %75'i Karadeniz Bölgesi'nde yapılır.
- Karadeniz Bölgesi'nin diğer ekonomik faaliyetlerinden birisi de **madenciliktir**. Zonguldak'ta zengin taşkömürü yatakları vardır.
- Karadeniz bölgesinin **tarım** da önemli bir ekonomik faaliyettir. Çay ve fındık başta olmak üzere mısır ve şeker pancarı gibi pek çok ürün yetiştirilir. Bölgenin nemli ve ılık iklimi sayesinde çay ve fındık pek çok kişinin geçim kaynağıdır. Çayın tamamı, fındığın ise büyük bir bölümü bu bölgede yetiştirilir. Ülkemiz dünyanın fındık üretiminin %75'ini karşılar. Bu yüzden önemli bir ihraç ürünüdür.

→ Bölgedeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak **balıkçı, ziraat mühendisi, maden mühendisi, madenci, çiftçi, sanayici vb. meslekler** yoğunur.

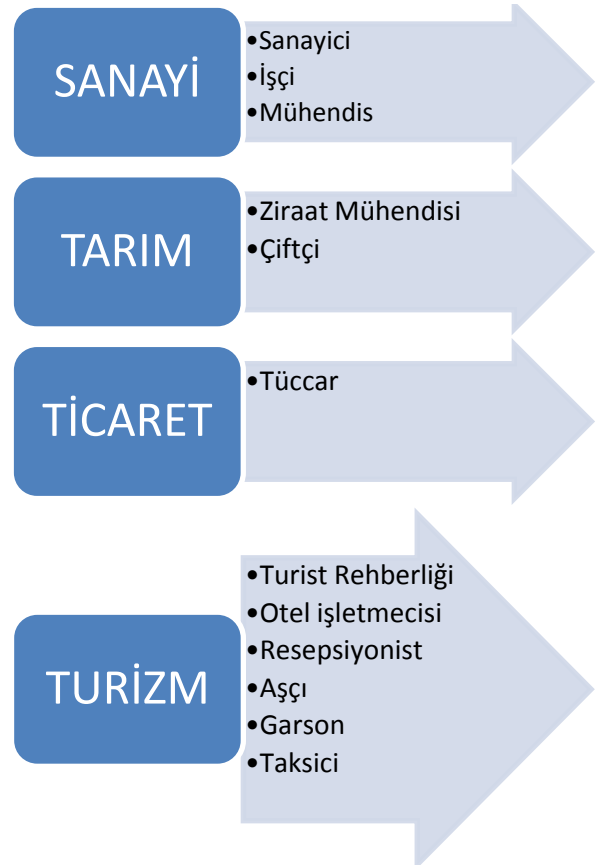

AKDENİZ BÖLGESİ:

- * Akdeniz'in yazları sıcak ve kurak; kışları ılık ve yağışlı ikliminin oluşturduğu ılıman iklim kıyılardaki verimli ovalarda tarım için uygun bir ortam oluşturmuştur.
- * **Tarım bölgenin önemli ekonomik faaliyetlerindendir.** Çukurova çok verimli bir ovadır. Soya fasulyesi, mısır, pamuk, zeytin; her türlü sebze, meyve ve tahıl ürünü yetiştirilebilmektedir. Kış aylarında sıcaklığının yüksek olması, güneşlenme süresinin fazla olması, don olaylarının pek görülmediği bölgede seracılık faaliyetleri yoğun olarak yapılır.
- * **Seralarda ve tarım alanlarında üretilen meyve ve sebzeler tarım ürünlerini işleyen fabrikalara satılmaktadır. Bu fabrikalar bölge insanın iş kaynağıdır.** Ayrıca bölgede

bulunan demir-çelik, pamuklu dokuma, tekstil, şeker,gübre, kağıt, tarım alet makineleri üreten fabrikalara bölge insanına iş imkanı sağlamaktadır.

- * Akdeniz Bölgesi Bölgede **tarihi eser ve doğal güzellik bakımından çok zengindir. Bu nedenle en önemli ekonomik faaliyetlerden birisi de turizmdir.** Bu konuda ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. Deniz turizmi açısından pek çok yerli ve yabancı turist çeken bir bölgedir. Ayrıca dağ, yayla, mağara ve kültür turizmleri de yoğun olarak yapılmaktadır. Buna bağlı olarak **otel işletmecisi, resepsiyonist, tur tehberi, aşçı, garson, taksici, esnaf** meslekleri yapanlar çoktur.

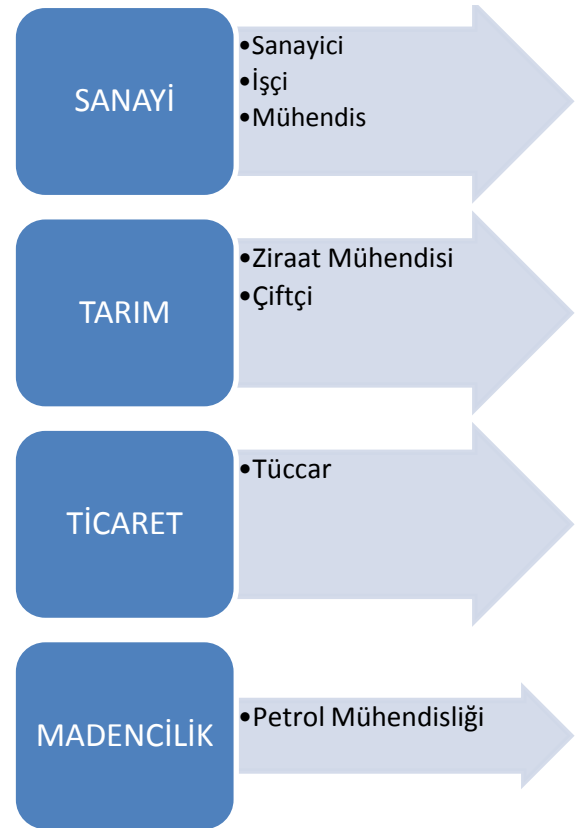
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ:

- ≈ Ovaların ve platoların geniş yer kapladığı **Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde halkın temel geçim kaynağı tarımdır.** Bölgede hayata geçirilen Güneydoğu Anadolu Bölgesi Projesi(GAP) ile Fırat ve Dicle nehirleri verimli ovaları sulayarak bölge ekonomisine canlılık getirmiştir. Proje sayesinde bölgede yıldan birde fazla ürün alınabilmektedir. Bölgede zeytin, buğday, zeytin, pamuk, Antep fıstığı, arpa, kırmızı mercimek, nohut, üzüm çeşitli sebze ve meyveler yetiştirilmektedir. Bu ürünlerin hem üretiminde hem de fabrikada işletilmesinde birçok insanımız çalışmaktadır. Ayrıca GAP ile kurulan barajlar hem su hem de enerji üretiminde ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.
- ≈ GAP'ın etkisiyle pamuk üretiminde birinci sıraya çıkmıştır. **Pamuk; üretimi, işlenmesi ve pazarlanmasında çalışan insanlar için gelir kaynağıdır. Pamuk, tekstil sanayisinin hammaddesidir. Tekstil ürünleri ihraç edilerek bölge ve ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.** Pamuk toplama ücretli çalışan işçiler tarafından yapılır ve bölgedeki fabrikalarda işlenir. Ayrıca tohumun yağı çıkarılır ve posası hayvan yemi olarak kullanılır.

- ≈ GAP ile bölgede kurula Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)

meslek kazandırmaya yönelik el sanatları, tekstil, hediyelik eşya, kuaförlük ve benzeri alanlarda kurslar düzenlenmektedir.

- ≈ Güneydoğu Anadolu Bölgesi **petrol üretimi** ile de ülkemiz ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Çünkü Türkiye'nin önemli petrol yatakları bu bölgededir. Bölgedeki petrolün işletilebilmesi için 1955 yılında Batman Rafinerisi kurulmuştur. Petrolün çıkarılmasının ve rafineride işlenmesi bölge halkına iş imkanı sağlamıştır.

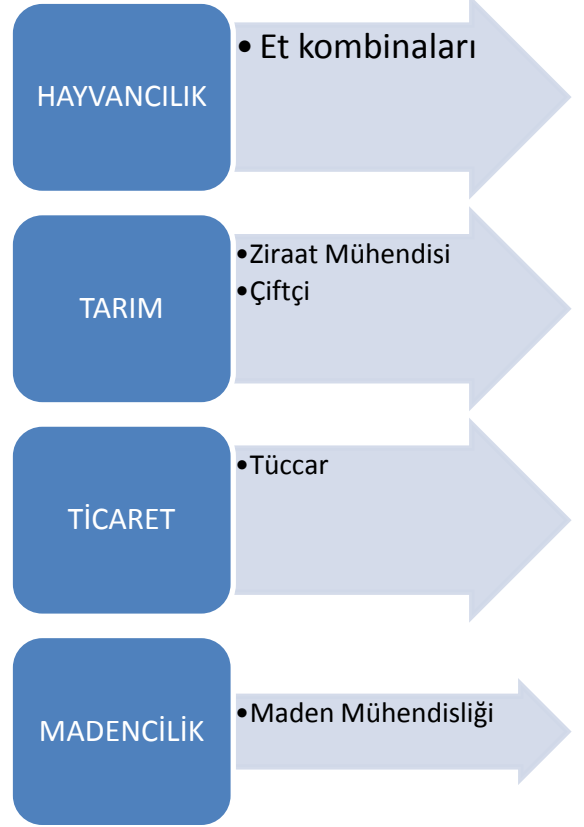

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ:

- ☞ En yüksek ve en büyük bölgemiz olan Doğu Anadolu'nun coğrafi özellikleri bölgedeki ekonomik faaliyetleri etkilemiştir.
- ☞ **Bölgenin yükseltisinin fazla, su ve linyit gibi doğal kaynakları sayesinde en fazla elektrik üreten (%35)**

bölgedir. Keban (Elazığ) ve Karakaya (Malatya) hidroelektrik santralleri ile Afşin-Elbistan (Kahramanmaraş) termik santralleri bölgenin elektrik üretim merkezleridir. Bu santrallerde iş sahası oluşmuştur. Elektrik teknisyenliği meslek dallarından birisidir.

- ✎ **Yükseltinin fazla olması ve arazinin engebeli olması tarım alanlarını sınırlandırmıştır.** Görülen karasal iklim nedeniyle ürün çeşitliliği azdır. Ara, buğday ve kayısı yetiştirilir. Kayısı önemli bir ihraç ürünüdür.
- ✎ Tarım alanlarının sınırlı olması bölge halkının daha çok büyükbaş hayvancılığa yönelmesine neden olmuştur. Özellikle yaz yağışları görülen Erzurum-Kars Platosu'nda büyükbaş hayvancılık ve arıcılık gelişmiştir. Ülkemiz ekonomisinde hayvan ürünleri ve canlı hayvan satışı ile katkıda bulunmaktadır.
- ✎ Doğu Anadolu Bölgesi'nde yeryüzünü şekilleri nedeniyle ulaşım imkânlarının sınırlı olması ve iklimin etkisiyle sanayi yeterince gelişmemiştir. Bölgede daha çok tarım ve hayvansal ürünleri değerlendiren fabrikalar vardır.
- ✎ Doğu Anadolu maden çeşitliği ve rezervi en fazla olmasına rağmen bölgenin ülke ekonomisine katkısı çok azdır. Çünkü bu madenler ulaşım zorluğu, para yetersizliği nedeniyle yeterince işletilememektedir.

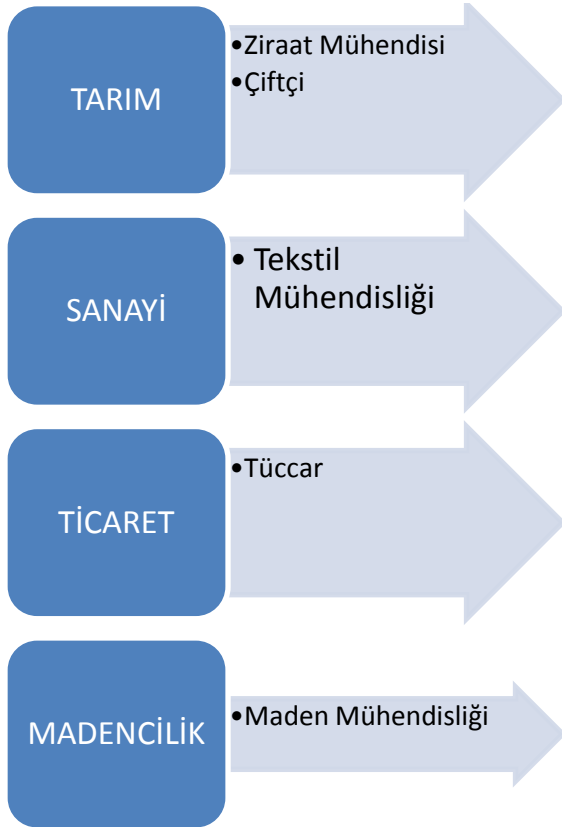
EGE BÖLGESİ:

☞ Ege Bölgesi deniz kıyısından iç kesimlere doğru değişen iklimi ve coğrafi özellikleri ile pek çok ekonomik faaliyetin yürütüldüğü bir bölgemizdir. Bölgede dağların deniz dik uzanması iç ve kıyı kesimler arasında dağların arasında uzanan ovalar ile bağlantı kurulmasını sağlamış, uzanan karar ve demir yolları ile bağlantı kurulmuştur. İç Anadolu Bölgesi'nde bu sayede taşınan pek çok hammadde bölgedeki sanayi tesislerinde işlenir. Pazarlanır.

☞ **Ege Bölgesi'nde ekonomik faaliyetlerin temelini tarım oluşturur.** Bölgede çalışan nüfusun yarısı bu sektördedir. Üretilen tarım ürünleri birçok sanayi kuruluşunun hammaddesi aynı zamanda ihraç ürünüdür. Bölgede üretilen tütün, üzüm,

pamuk, ve zeytin ülkemizin tüketiminin yarısını karşılar. İncir ve haşhaşın büyük bir kısmı bölgeden elde edilir. Bu ürünler ayrıca ihraç edilen ülke ekonomisine büyük katkı sağlar.

✍ Bölgedeki önemli ekonomik faaliyetlerden birisi ticarettir. İzmir'in gelişmiş limanı sayesinde başta incir, pamuk, tütün, üzüm gibi tarım ürünleri krom ve bor gibi bazı madenler ihraç edilir. Aynı zamanda pek çok sanayi kuruluşunun hammaddesi de ithal edilir.

MARMARA BÖLGESİ:

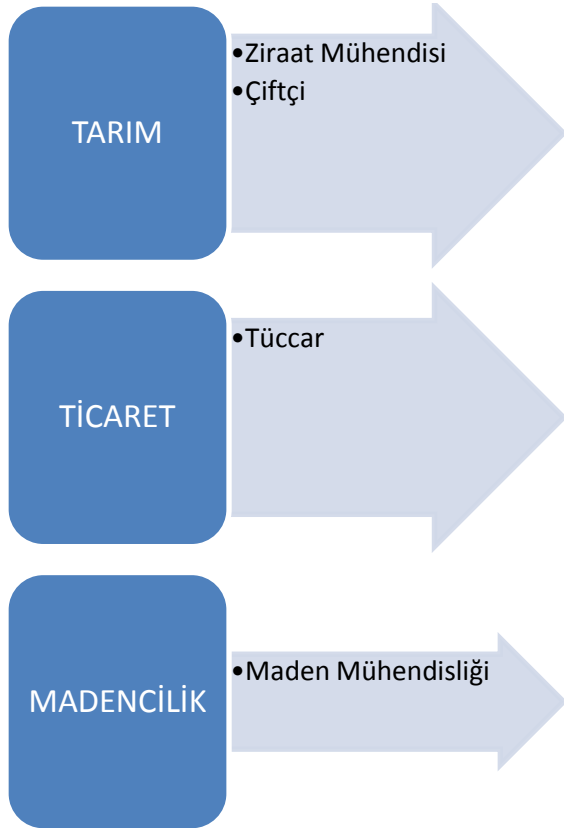
- Marmara Bölgesi yüzölçümü en küçük bölgelerimizden birisidir. Yüzölçümü küçük olmasına

rağmen düz ve verimli toprakları, gelişmiş sanayisi, bölgeler ve ülkeler arası ticaretiyle ülkemizin en gelişmiş bölgesidir.

- **Bölgedeki önemli ekonomik faaliyetlerden birisi tarımdır.** Ova ve platoların geniş yer kaplaması ve makineli tarımın yaygın olarak yapılması tarımın gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca bölgede üç iklim tipinin de görülmesi ürün çeşitliliğini artırmıştır. Bölgede yetiştirilen tarım ürünlerinin başında ayçiçeği gelir. Ayçiçeğinin önemli bir kısmı bölgedeki fabrikalarda bitkisel yağ, sabun, boya ve hayvan yemi üretiminde kullanılır. İnsanlar için istihdam sağlar. Dolayısıyla bölgede gıda mühendisliği, kimya mühendisliği gibi meslek alanlarına ihtiyaç duyulur.
- Marmara Bölgesi'nde tarım ürünleri yanında hayvansal ürünler bakımından da önemli büyüktür. **Hayvancılık faaliyetleri daha çok süt, yumurta gibi hayvansal ürünler üretmeye yöneliktir.** Bölge kümes hayvancılığında ve mandıracılıkta ilk sıradadır. Aynı zamanda Bursa, Bilecik gibi şehirler ipekböcekçiliğinin de merkezidir.
- **Marmara Bölgesinin Türkiye ekonomisine en büyük katkısı sanayi ve hizmet sektörlerindedir.** Bölgede sanayinin gelişmesi için gerekli olan işgücü, sermaye(para), ulaşım, Pazar gibi olumlu şartların önemli bir bölümü vardır. Ortalama yükselti az olduğu için ulaşım gelişmiştir. Buna bağlı olarak da sanayi yatırımları artmıştır. Bu sebeple ülkemizde sanayinin en fazla

geliştiđi bölge Marmara Bölgesi'dir.

- Marmara Bölgesi'ndeki nüfusun önemli bir kısmı **ticaret, turizm, bankacılık gibi hizmet sektörlerinde çalışmaktadır. Marmara, Türkiye'de iç ve dış ticaretin en çok geliştiği bölgemizdir.** Bölgede ticaretin gelişmesinde tarım ve sanayini çok gelişmiş olması ve ulaşım ağıının çok sık ve ulaşımın kolay olmasının rolğ vardır. Ülkemize gelen itham malların büyük bir kısmıdeniz yoluyla İstanbul'a getirilerek buradan tüm ülkemizde dağıtılmaktadır. Bölgede üretilen tarım ve sanayi ürünleri, İstanbul Limanı'nda ihraç edilmektedir.

İNSAN VE EKONOMİ

Kazanım:

Ekonomideki insan etkisini fark eder.

Yaşamımızı sürdürmek için karşılamak zorunda olduğumuz ihtiyaçlarımız vardır. Yemek, içmek, giyinmek ve barınmak temel ihtiyaçlarımızdandır. Bu ihtiyaçların karşılanması için pek çok ürün üretilir. Üretilen ürünlerin dağıtımını, pazarlamasını ve tüketimini yapan da insandır. Bu üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarından oluşan ekonomik faaliyetler insanların istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yapılır.

Bir ülkenin kalkınması için o ülkede üretim artırılmalıdır. Üretimin artırılması, kaynaklardan verimli bir şekilde faydalanılması için doğru yatırımların yapılması ve kişilerin bu alanlarda iş sahibi olması gerekir. Girişimci insanların yapacağı yatırımlar ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacaktır.

ÜRETİME KATILALIM GELECEĞİ KURTARALIM

Kazanımlar:

Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur.

İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir.

İnsanlar üretime çeşitli şekillerde katılabilirler. Üretime katılma yollarımız şunlardır:

- Yeni fikir ve projelerle:** Bölgemizde çevremizde bulunan kaynaklarla ilgili yeni fikir ve projeler bularak, bu konuda ülkemizde sık sık yapılan bilim şenlikleri, proje yarışmalarına katılarak, zamandan ve paradan tasarruf sağlayan yeni ürünler,

buluşlar ortaya koyarak, üretim etkinliklerine katılarak üretime katkıda bulunabiliriz.

- b) **Yapılan uygulamalarla:** Üretime katılmak için mutlaka herhangi bir ekonomik faaliyet alanından çalışmak şart değildir. Örneğin, evde ve okulda atık kâğıtlarımızı kâğıt kumbaralarına atarak ekonomiye katkıda bulunabiliriz.
- c) **Kamuoyu oluşturarak:** Üretime katılmanın diğer yolu kamuoyu oluşturmaktır. Sosyal Medya, gazete, TV’de kampanyalar düzenleyerek, dikkat çekerek, insanlarda farkındalık oluşturarak üretime katkıda bulunabiliriz.

5.ÜNİTE

GERÇEKLEŞEN DÜŞLER

Kazanım:

Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir.

HAYATIMIZ NASIL KOLAYLAŞTI?

Mucit: Yeni bir buluş ortaya koyan, icat eden kimse.

Kâşif: Var olan bir şeyi keşfeden kimse.

Bilim insanı: Bilimsel araştırma yapan kimse.

Günlük hayatımızda kullandığımız pek çok araç ve gereç vardır. **Bunlar teknolojik gelişmeler ve buluşlarla hayatımıza girmiştir.** İcat ya da buluş adını verdiğimiz bu araç ve gereçler hayatımızın her anında yanı başımızdadır. Takvim, teleskop, hesap makinesi, mikroskop, fotoğraf makinesi, telefon, ampül, TV, bilgisayar, tükenmez kalem, kredi kartı bunlardan bazılarıdır.

Buluşlar ile teknolojik gelişmeler arasında doğrudan bir ilişki vardır. Örneğin;

- **Yazının icadı----- kâğıt, kalem ve matbaanın,**
- **Tekerleğin icadı----- arabaların yapılmasını sağlamıştır.**

TEKNOLOJİ İLE GELEN DEĞİŞİM

Kazanım:

Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır.

Buluşlar ve teknolojik ürünler toplum hayatını çeşitli yönlerden etkilemektedir. Hayatımıza giren bir buluş zaman içerisinde teknolojik gelişmelerle birlikte yeni özellikler olumsuz etkileyebilmektedir.

Tarih boyunca insanlar çeşitli alanlarda buluş yapmışlardır. Özellikle ihtiyaçlar insanları buluş yapmaya itmiştir.

*Eski Mısır’da tarım faaliyetleri Nil Nehri’nin su seviyesine bağlıydı. Bu nehrin suları belirli dönemlerde yükselmekte, belirli dönemlerde ise azalmaktaydı. Mısırlı çiftçiler, ürünün iyi olabilmesi için ne zaman ekim ne zaman hasat yapmaları gerektiğini iyi bilmeliydiler. Bunun için sel zamanını, tarım zamanını ve kuraklık zamanını gösteren bir takvim geliştirdiler.

*Okyanusları aşmak isteyen denizciler yollarını bulmakta güçlük çekiyorlardı. Ancak kıyı şeridini izleyerek, karadan fazla uzaklaşmadan yolculuk yapıyorlardı. Çinliler, milattan yaklaşık 2000 yıl önce mıknaş taşıнын kuzeyi gösterme özelliğini buldular. Bu sayede geliştirdikleri pusulayı kullanarak yakın çevrelerini keşfettiler. Ardından pusula ile açık denizlere çıkarak yeni yerler keşfettiler.

Buluşların toplumların yaşamlarını değiştirdiğinin en iyi örneklerini yakın geçmişte bulabiliriz.

*18. Yüzyılda buhar gücüyle çalışan makinelerin bulunmasından sonra makineleşme ve sanayileşme büyük hız kazandı. Sonradan gerçekleştirilen teknolojik yeniliklerle buhar makinesi lokomotiflerde ve gemilerde kullanılmaya başlandı.

*Fabrikaların kurulmasıyla insanlara çalışmak için küçük yerleşim yerlerinden ayrılıp fabrikaların olduğu şehirlere göç ettiler. Fabrikalarda işçi olarak çalışmaya başladılar. Seri üretim yapan makinelerin bulunmasıyla kısa sürede fazla üretim yapıldı.

Bununla birlikte teknolojik gelişmelerin yararı yanında zararları da vardır:

TEKNOLOJİNİN HAYATIMIZA OLUMLU ETKİLERİ:

- 1- Eski dönemlerde çok zaman alan çamaşır ve bulaşık yıkama, evi süpürme gibi işlemler kısalmıştır. Annelerin ve babaların ev işlerine ayırdıkları zamanı çocuklarına ayırmaya başlamışlardır.
- 2- Bilgisayar, akıllı tahta, tablet, projeksiyon vb. ile eğitim öğretim faaliyetlerinin yaygınlaşmasını, eğitim düzeyinin yükselmesini ve okur-yazar oranının artmasını sağlamıştır.
- 3- Röntgen, Mikroskop, MR (İç organları görüntülemeye yarayan cihaz), EKG (Kalbin ritmini gösteren cihaz) gibi teknolojik aletler ile hastalıkların teşhisi ve tedavisi kolaylaşmıştır.
- 4- Cep telefonu, faks, TV, uydu sistemleri sayesinde haberleşme ve iletişim kolaylaşmış, insanlar dünyanın her yeri ile haberleşme ve gelişmelerden haberdar olma şansına sahip olmuşlardır.
- 5- Teknolojinin gelişmesine paralel olarak uçak, hızlı tren, helikopter vb.

ulaşım kolaylaşmış, hızlanmış ve zamandan tasarruf sağlanmıştır.

- 6- Teknolojiye bağlı olarak kullanılan otomasyon sistemleri ile insana duyulan ihtiyaç azalmış, hızlı ve seri üretim yapılabilir hale gelmiştir.

TEKNOLOJİNİN HAYATIMIZA OLUMSUZ ETKİLERİ:

- 1- Elektronik ürünler insan sağlığına zararlı radyasyon yaymaktadırlar.
- 2- TV ve internet bağımlılığı insanları asosyal yapmaktadır. İnsanlar arasındaki bağları zayıflatmakta, sağlık ve ruhsal sorunlara yol açmaktadır.
- 3- Ulaşım araçları ve fabrikalar çevreye zarar vermektedir.

HAYATIMIZI KOLAYLAŞTIRANLAR

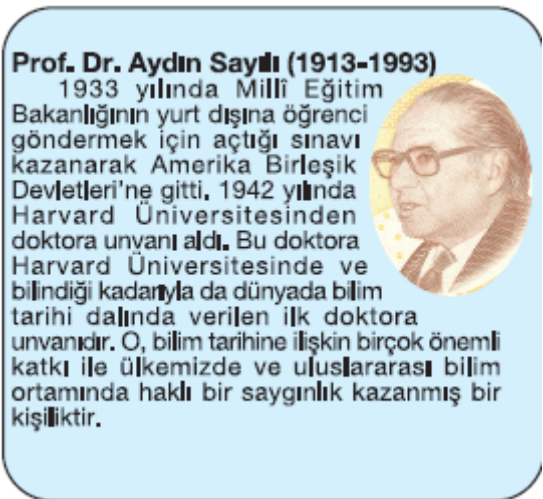
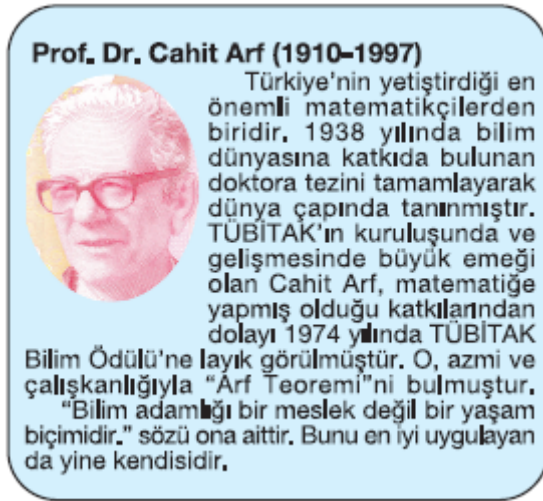
Kazanım:

Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır.

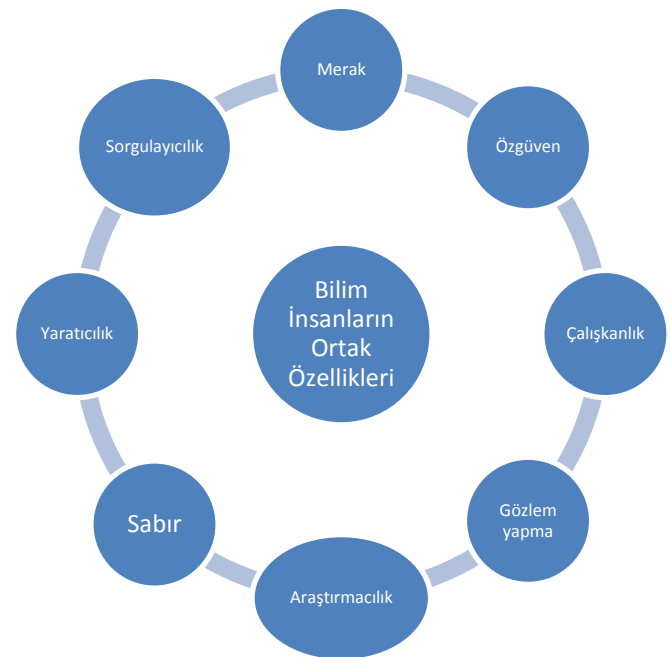
Bilimsel çalışmalar yapan bilim insanları çalışmaları ile insanların yaşamlarını kolaylaştırırlar. Bazı ünlü bilim insanları ve bilime katkıları şöyledir:

- *Newton “yerçekimi kanunu”nuyla,*
- *İbn-i Sina tıp alanındaki çalışmalarıyla,*
- *Leonardo Da Vinci, mühendislik alanındaki çalışmalarıyla,*
- *Galileo (Galile)dünyanın güneş etrafında döndüğü düşüncesiyle,*
- *Edison ampülü bularak,*
- *Marie Curie (Meri Kuri), fizik ve kimya alanındaki çalışmalarıyla bilime katkıda bulunmuşlardır.*

Bilime katkıda bulunan ülkemizden bilim insanları:

Bilim insanlarının ortak özellikleri:

ALİYORUM, ÖĞRENİYORUM

OKUYORUM,

Kazanım:

Bilim ve teknoloji ile ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler.

Ülkemizde bilim ve teknoloji konusunda yayın yapan sürekli yayınlar vardır. Bu yayınları takip etmek **genel kültürümüzü artırır, derslerimize faydası olur, hoşça zaman geçirir, dünyadaki bilim ve teknolojik gelişmeleri takip ederiz.** Ülkemizde çocuklar için bilim ve teknoloji konusundaki yayınlardan bazıları şunlardır:

ATATÜRK'ÜN GÖSTERDİĞİ YOL

Kazanım:

Kanıtlara dayanarak, Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir.

Atatürk bilim ve teknolojiye son derece önem veren bir liderdi. **Bilime ve akılcılığa değer vermiş ve her konuda olduğu gibi bilim ve teknoloji konusunda da Türk milletine rehberlik etmiştir.** Çünkü o, en önemli hedefi olan çağdaş uygarlığa bilimle ulaşılacağına inanıyordu. Atatürk bilime verdiği önemi öğretmenlere yaptığı bir konuşmada şöyle açıklamıştır:

“Dünyada her şey için; uygarlık için, hayat için, başarı için en hakiki (gerçek), mürşit (yol gösterici) ilimdir; fendir. İlim ve fennin dışında rehber aramak dikkatsizliktir, bilgisizliktir, yanlıştır.”

- * Cumhuriyetle birlikte kadın-erkek her Türk vatandaşı eğitim alabilmiş, bilimsel çalışmalarda bulunabilmiştir.
- * Atatürk'ün bilime önem vermesinin en önemli kanıtı; **çağdaş bilim insanları yetiştirebilmek amacıyla Cumhuriyet döneminde yurt dışına öğrenciler gönderilmesidir.** Bunun nedeni dünyadaki bilimsel gelişmeleri takip etmek ve eğitim kurumlarımıza aktarmaktı. Atatürk yurt dışına giden öğrencilere şöyle demiştir:

“Sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum, alevler olarak geri dönmelisiniz!”

- * Atatürk, ülkemizde çağdaş eğitim kurumlarının kurulmasına da öncülük etmiştir. **Bu çerçevede 1933 yılında Üniversite Reformu gerçekleşmiş ve İstanbul Üniversitesi açılmıştır.**
- * Atatürk, 10. Yıl Nutku'nda “Yurdumuzu, dünyanın en mamur ve medeni memleketlerine seviyesine çıkaracağız” demiştir. O, bu seviyeye ulaşmada bilimin rehberliğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve uygarlık yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale pozitif bilimdir.

- * **Atatürk'ün kendisi de bir bilim insanı gibi çalışmıştır. 1936-1937 kış aylarında bir Geometri kitabı yazarak matematik bilime katkıda bulunmuştur.**

BİLGİ KAYNAKLARIMIZ

Kazanım:

Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir.

Bizler merak ettiğimiz konuları öğrenmek için veya öğretmenimizin verdiği ödevleri yapmak için araştırma yaparız. Araştırmamızı yaparken dikkat etmemiz gereken kurallar şunlardır:

Araştırmaya başlarken:

- Araştırmamızı planlamalıyız. Planlama ile araştırmamızı düzgün bir şekilde yapabilir ve düzenleyebiliriz.

Araştırmayı yaparken:

- Kütüphanelerden yararlanabiliriz. Bilgi evleri olan kütüphanelerin araştırma yapanlara kolaylık sağlayan bir yapısı vardır. Kütüphanelerde okuma odaları ve kaynakların bulunduğu bölümler yer alır. Birinci elden kaynaklar, ikinci elden kaynaklar ve süreli yayınları raflara konularına göre dizilir. Arananların kolaylıkla bulunması için kataloglar düzenlenir. Günümüzde bu işlem bilgisayarlar aracılığı ile yapılmaktadır. Kullanacağımız kitapları belirledikten sonra araştırmamızı ilgilendiren bölümleri not alırız. Hangi kaynaktan hangi bölümü aldığımıza özellikle dikkat ederiz.
- Araştırmamızı yaparken internetten yararlanabiliriz. “Anahtar sözcük” kullanarak tarama yapabiliriz. Kaynakçaya eklemek için bilgiye ulaştığımız internet sayfalarının ve bu sayfalara erişim tarihlerini not etmeliyiz. Bununla birlikte; internetten elde ettiğimiz her bilgi güvenilir değildir, bilgiyi aldığımız sitenin güvenilirliği önemlidir.

Araştırmanın sonunda:

- Araştırmamızı yazdıktan sonra raporumuzu yazarız. Raporumuza mutlaka **Kaynakça** kısmını eklemeliyiz. Kaynakça belirtmezsek bilgi hırsızlığı yapmış oluruz. Kendimizin olmayan bir bilgiyi bizim gibi gösterme etik olmaz. Bu durum yasalara da uygun değildir. Kaynakça belirterek **eser sahiplerinin emeklerine saygı göstermiş ve bilimsel anlamda doğru davranmış** oluruz.

6.ÜNİTE

TOPLUM İÇİN ÇALIŞANLAR

Kazanımlar:

Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir.

Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur.

İnsanlar bir arada yaşarlar. Toplumu oluşturan bireyler bir arada yaşarlar. Çeşitli ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların bir kısmı toplumun temel ihtiyaçlarındandır. Örneğin, sağlık eğitim, güvenlik gibi.

Toplumsal ihtiyaçlarımızı karşılayan pek çok kurum vardır. Bu kurumlar ülke genelinde teşkilatlanmıştır. Bunlardan her biri bağlı olduğu bakanlığa ait görevlerinden birini ya da birkaçını yerine getirir. Görevlerin yerine getirilmesi ve vatandaşlara daha iyi hizmet verilebilmesi için kurumlarda iş bölümü yapılır.

Her kurumun yasalarca belirlenmiş görev ve sorumlulukları vardır. Kurumlar bu görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için çeşitli faaliyetlerde bulunurlar.

SAĞLIK HİZMETLERİNİ YERİNE

GETİRENLER:

- ☺ Sağlık hizmetleri her vatandaşın aldığı hizmetlerdendir. Bu hizmeti en iyi şekilde vermek isteyen devletimiz **SAĞLIK BAKANLIĞI'na** bağlı çeşitli sağlık kurumları kurmuştur. Aile Hekimliği uygulaması, Devlet Hastaneleri bu kurumlardandır.

EĞİTİM HİZMETLERİNİ YERİNE

GETİRENLER:

- ☺ Anayasamızın 42. Maddesi şöyledir;

Kimse eğitim ve öğretim hakkında yoksun bırakılamaz. İlköğretim kız ver erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Devlet maddi imkânlardan yoksun, başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Bu anayasa maddesi kapsamında eğitim ve öğretim geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim konusunda;

- ✚ Okul yapmak ve yaptırmak,
- ✚ Çeşitli nedenlerle okula gidemeyenleri okula kazandırmak,
- ✚ Eğitim-öğretim araç ve gereçlerini artırmak vb. faaliyet yürütürler.

Bu çalışmalar **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'na** bağlı kurumlar, eğitim öğretim ile ilgili faaliyet gösteren Sivil Toplum Kuruluşları ve

vatandaşlarca yapılmaktadır. “Eğitime %100 Destek” kampanyası bu çalışmalardan birisidir. Bu proje ilde vatandaşlardan maddi ve manevi destek beklenmektedir.

TEMİZLİK HİZMETLERİNİ YERİNE

GETİRENLER:

- ☺ İnsanların temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşamları anayasal haklarından birisidir. Yaşadığımız çevrenin temizliğinden sorumlu olan kurumlarımız vardır. Bu kurumların yanı sıra vatandaşlara da bazı sorumluluklar düşmektedir. Çevre temizliğinden **BELEDİYELER** sorumludur.

DOĞA VE ÇEVRENİN KORUNMASI

HİZMETİNİ YERİNE GETİRENLER:

- ☺ Ormanlar turizmin can damarıdır. İş ve geçim kaynağıdır. Yaban hayvanlarının yuvasıdır. Erozyonu önler. Oksijen kaynağıdır ve iklimi düzenler. Su varlığını korur bu önemli nedeniyle ormanların çok iyi korunması gerekmektedir. **ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI** bu görevi yerine getirir. Bununla birlikte ormanların korunması için biz vatandaşlara da büyük görev düşmektedir.

SOSYAL HİZMETLERİNİ YERİNE

GETİRENLER:

- ☺ İnsanların sosyal hizmetlerini yerine getiren kurumlar; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı [Çocuk yuvaları vb.], Kültür ve Turizm Bakanlığı [Kütüphaneler vb.], Gençlik ve Spor Bakanlığı [Gençlik merkezleri, spor salonları vb.] TOKİ [konut yapımı] vb.'dir.

ELİMİZDEN TUTANLAR

Kazanımlar:

Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır.

Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir.

Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.

Ülkemizde çeşitli alanlarda faaliyet yürüten çok sayıda sosyal örgüt vardır. Bunlardan bir kısmı da sivil toplum kuruluşlarıdır.

Sivil Toplum Kuruluşları, dernek, vakıf, oda, sendika gibi adalar altında ve belirli amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterir. Sivil Toplum Kuruluşları şu isimler adı altında faaliyet gösterirler:

Sivil Toplum Kuruluşu Nedir?

Resmi kurumların dışında kalan ve bunlardan bağımsız olarak

çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçları doğrultusunda çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar ve/veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlardır.

ETKİNLİK ALANLARINA GÖRE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI, FAALİYETLERİ VE FAALİYETLERİNİN SONUÇLARI

STK: Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Faaliyet alanı: Eğitim

Faaliyetleri: Çocukların daha iyi şartlarda okumasını sağlamak. Eğitim öğretimi faaliyetlerinde gerçekleşmesinde devlete yardımcı olmak.

Faaliyetlerinin Sonuçları:

*Devletin eğitim konusundaki yükü hafifler.

*Eğitim yaygınlaşır ve kalitesi artar.

STK: Darüşşafaka (Şefkat Yuvası) Cemiyeti

Faaliyet alanı: Eğitim

Faaliyetleri: Yetim ve ekonomik durumu yetersiz kız-erkek öğrencilere karşılıksız eğitim olanakları sağlamak

Faaliyetlerinin Sonuçları:

*Devletin eğitim konusundaki yükü hafifler.

*Eğitim yaygınlaşır ve kalitesi artar.

*Yardımlaşma ve dayanışma konusunda algı oluşur.

STK: TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı)

Faaliyet alanı: Çevre

Faaliyetleri: - Ülke topraklarımızı tehdit eden erozyon ve çölleşme tehlikesine dikkat çekmek ve bu mücadelenin bir devlet politikası haline gelmesine katkı sağlamak,

- Toprakla birlikte dünya üzerindeki ekosistemi oluşturan su, orman, biyolojik çeşitlilik gibi tüm doğal varlıkların korunması ve insan kaynaklı iklim değişikliğine dair politikaların ve toplumsal bilincin oluşturulması için çalışmak,

- Kendiliğinden yetişen doğal ormanları korumak, ağaçlandırma çalışmaları yaparak topluma ağaç sevgisi aşılamak,

- Tarım alanları, çayır ve meraları korumak,

geliştirmek, amacı dışında kullanılmasını önlemek,

- Doğal varlıkların korunması ve doğru şekilde yönetilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasına öncülük etmek, destek vermek.

Faaliyetlerinin Sonuçları:

*Doğa ve çevre korunur.

*Yeşil alanlar artar.

*İnsanlarda doğa sevgisi ve erozyon konusunda bilinçlenme sağlanır.

STK: LÖSEV (Lösemili Çocuklar Vakfı)

Faaliyet alanı: Sağlık

Faaliyetleri: Lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının sağlanmasına yardımcı olmak, bunun yanı sıra, kalıtsal ve edinsel kan hastalıkları konusunda ulusal düzeyde tedavi, eğitim ve araştırma kurumları kurmak ve işletmektir.

Faaliyetlerinin Sonuçları:

*Devletin sağlık konusunda yükü hafifler.

*Yardımlaşma ve dayanışma konusunda farkındalık oluşur.

STK: KIZILAY

Faaliyet alanı: Yardımlaşma/Dayanışma

Faaliyetleri: Her koşulda, yerde ve zamanda muhtaç ve korunmasız insanlara yardım etmek ve toplumun afetlerle mücadele kapasitesinin geliştirilmesini desteklemek.

Faaliyetlerinin Sonuçları:

*Yardımlaşma ve dayanışma konusunda farkındalık oluşur.

*Doğal afetelerde vatandaşlarımızın yaraları sarılır.

GÖNÜLLÜYÜZ

Toplumsal ihtiyaçların büyük çoğunluğu resmi kurumlarca karşılanır. Bu kurumlarda çalışan insanlar topluma hizmet ederler ve hizmetlerinin karşılığında belirli bir ücret alırlar. STK'lerde çalışanlar ise toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında resmi kurumlara destek olurlar. Bu çalışmaları gönüllü olarak yerine getirirler. Bu şekilde ihtiyaçların karşılanmasında insanlar, sosyal etkileşimde ve katılımda bulunmuş olurlar.

Etkin yurttaşlık toplumsal konularda duyarlı olmayı gerektirir. Bu yurttaşlar ortaya çıkan sorunların çözümü için çaba sarfederler. Yardımlaşma ve dayanışma örneği gösterirler. Resmi ve Sivil Toplum Kuruluşlarının farklı ve ortak yönleri vardır:

RESMİ VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ FARKLI VE ORTAK YÖNLERİ		
Resmi Kurumlarda Çalışanlar	Ortak Yönler	STK'lerde Çalışanlar
Roller kurumca önceden belirlenmiştir.	*Bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılarlar.	Roller gönüllülük esasına göre alınır ve verilir.
Kurumun amacı dışında çalışamazlar.	*Yasalara uygun bir şekilde çalışırlar.	Toplumsal birçok sorunun çözülmesi için çalışmalar yaparlar.
Çalışma saatleri önceden belirlenmiştir.	*Dayanışma içindediler ve işbölümü yaparlar.	Kar amacı güdülmez.
Göreve ve sorumluluğun dışına çıkıldığı zaman hakkında yasal işlem yapılır.		

7.ÜNİTE

BİR ÜLKE, BİR BAYRAK

Kazanım:

Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder.

Toplumsal hayatta değişik kurallar vardır. **Bu kurallara uymazsak toplumsa çeşitli sorunlar ortaya çıkar.** Bu kurallara uyacağımızı biliriz, uymazsak ceza alacağımızı biliriz, uymayan arkadaşlarımızı uyarırız.

Kurallar ikiye ayrılır:

- A) **YAZILI KURALLAR:** *Hukuk* kurallarıdır. Yaptırım gücü daha fazladır. **Yazılı kurallara uymak yasal bir zorunluluktur.** Bu kurallar yasa yapma gücü elinde olan yöneticiler tarafından yapılır ve uygulanır.

Örnekler:

- Trafik kuralları (Kırmızı ışıktaki geçmemek, emniyet kemeri takmak, hız sınırına uymak vb.)
- Okula gitmek (Anayasamızın 42. Maddesine göre ilköğretim tüm kız ve erkek çocuklar için zorunludur.)
- Kapalı alanlarda sigara içmemek (4207 ve 5727 sayılı yasalara göre kapalı mekânlarda sigara içenlere para cezaları verilmektedir.)

- B) **YAZISIZ KURALLAR:** Yazılı olmayan, herkesin bildiği toplumsal kurallardır. Gelenek, görenek, ahlak kuralları vb. Yazısız kurallara uymayanlar ceza almaz ama toplum tarafından hoş görülmez bazen dışlanır.

Örnekler:

- Otobüste, bankada sıraya girmek
- Sokakta yüksek sesle konuşmamak
- Büyüklere saygı göstermek

ANAYASA

TBMM tarafından hazırlanan yasaların temelinde anayasa vardır. Bugüne kadar kullandığımız anayasalar ve özellikleri şunlardır:

	1921 ANAYASASI İlk anayasamızdır. Milli Mücadele'nin devam ettiği yıllarda hazırlanmıştır. 24 maddeden oluşur. 3 yıl yürürlükte kalmıştır. Bu anayasada yasama ve yürütme yetkileri TBMM'ye verilmiştir. Aynı zamanda dönemin olağanüstü şartlarından dolayı yargı yetkisini de meclis kullanmıştır. Bu anayasa yürürlükte iken Kurtuluş Savaşı kazanılmış, saltanat kaldırılmış, Cumhuriyet ilan edilmiştir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletin olmuş, bu durum sonraki anayasalarda da aynen kurulmuştur. Esasları Atatürk tarafından belirlenen 1921 Anayasa'sına 1923 yılında, Türkiye Devleti'nin bir cumhuriyet olduğu hükmü konulmuştur.
	1924 ANAYASASI 1924 Anayasası yeni kurulan devlette yapılacak köklü değişikliklere uygun olarak hazırlanmış bir anayasadır. Bu anayasa yasama, yürütme ve yargı organları birbirinden ayrılmıştır.

	1961 ANAYASASI 1961 Anayasası ile temel hak ve özgürlüklerin kapsamı genişletilmiştir. Devletin sosyal devlet özelliği ön plana çıkarılmıştır.
	1982 ANAYASASI Günümüzde yürürlükte olan anayasadır.

ÜLKEMİZİN YÖNETİM YAPISI

Kazanım:

Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar.

Atatürk, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyerek 23 Nisan 1920’de TBMM’yi açmıştır. Böylece halk egemenliğine dayanan yeni bir Türk devleti kuruldu. 29 Ekim 1923’te Cumhuriyetin ilanı ile yeni Türk devletin yönetim biçimi Cumhuriyet oldu. **Türkiye Cumhuriyeti’nde yurttaşlar demokratik haklarını kullanmaya ve ülkeyi yönetenleri seçmeye başladılar.** Böylece demokrasi hayata geçmiş oldu. Ülkemiz demokratik bir ülkedir. Günlük hayatımızda ve yönetimde demokrasinin örneklerini görmekteyiz.

Demokrasinin Temel İlkeleri

1. Kişi haklarına saygı
2. Yasalar önünde eşitlik
3. Çoğunluğun yönetimi
4. İfade özgürlüğü
5. Hukukun üstünlüğü
6. Serbest ve düzenli seçimler

MERKEZİ YÖNETİM BİRİMLERİMİZ

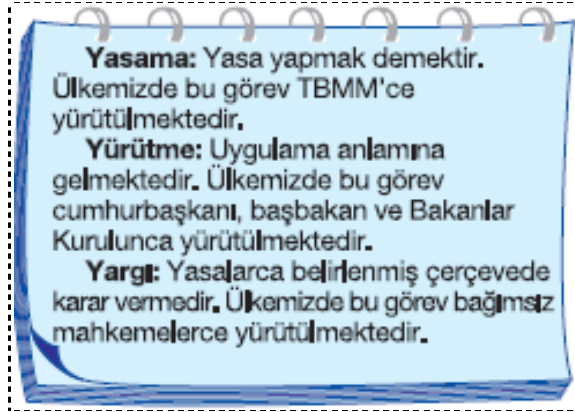
Kazanım:

Merkezî yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir.

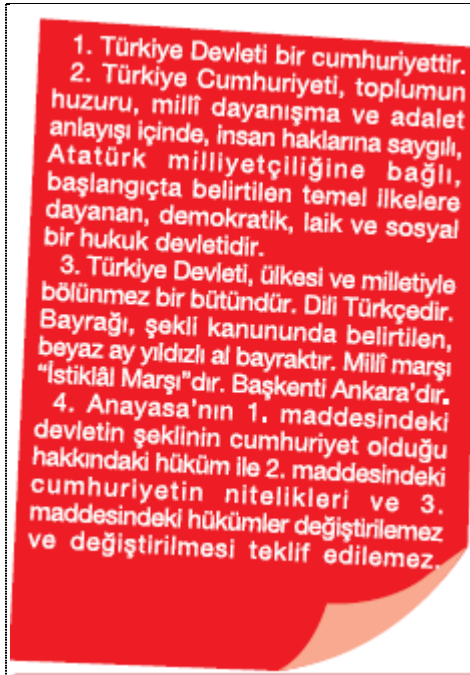
A-MECLİSİMİZ

Ülkemizde **4 yılda bir yapılan** genel seçimlerde halkın oylarıyla seçilen milletvekilleri TBMM’de milleti temsil eder. **Milletvekilleri meclis çalışmaları içerisinde yasalar**

Ülkemizin yönetimini sağlayan üç ayrı güç unsuru şöyledir:

Anayasamızın ilk 4 maddesi Anayasamızın bağlayıcılığı, devamlılığı ve önemli hakkında bilgi vermektedir. İlk 4 madde şöyledir:

çıkartırlar, değiştirirler veya kaldırır. Yürütme görevini üstlenen kurumların çalışmalarını takip eder ve denetler.

B-CUMHURBAŞKANIMIZ

Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder. **Anayasa'nın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir.**

Cumhurbaşkanı olabilmek için yükseköğretim görmüş ve **40 yaşını doldurmuş** olmak gereklidir. Cumhurbaşkanı halk tarafında seçilir. Görev süresi **5 yıldır**. Bir seçilen bir defaya mahsus bir defa daha seçilebilir. Cumhurbaşkanının görevlerinden bazıları şunlardır:

- ★ Yasalarını kabul etmek veya tekrar görüşülmesi için meclise geri göndermek,
- ★ Başbakanın atanmasına ve istifasının kabulüne karar vermek,
- ★ Uluslar arası anlaşmalara imza atmak vb.

Cumhurbaşkanı yurtdışına çıktığında geri dönene kadar yerine TBMM Başkanı bakar.

Bugüne kadarki cumhurbaşkanlarımız şöyledir:

- 1- Mustafa Kemal Atatürk (1923-1938)
- 2- İsmet İnönü (1938-1950)
- 3- Celal Bayar (1950-1960)
- 4- Cemal Gürsel (1960-1966)
- 5- Cevdet Sunay (1966-1973)
- 6- Fahri Korutürk (1973-1980)
- 7- Kenan Evren (1982-1989)
- 8- Turgut Özal (1989-1993)
- 9- Süleyman Demirel (1993-2000)
- 10- Ahmet Necdet Sezer (2000-2007)
- 11- Abdullah Gül (2007-2014)
- 12- Recep Tayyip Erdoğan (2014-)

C-BAŞBAKAN VE BAKANLAR KURULUMUZ

Ülkemizi yönetme yetkisini millettten alan başbakanlar Cumhurbaşkanı tarafından görevlendirilir. Başbakanlar yaptıkları çalışmalar konusunda kamuoyunu bilgilendirirler. Demokrasinin gereği olarak kamuoyunun görüşlerini dikkate alırlar. Sorunlara yetkili organlar aracılığı ile çözüm ararlar.

Başbakan, cumhurbaşkanınca milletvekilleri arasından görevlendirilir.

Başbakan milletvekilleri veya milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından, birlikte çalışacağı bakanları seçer. Bakanların atamalarını Cumhurbaşkanı yapar.

TBMM'de güvenoyu olan hükümet resmen kurulmuş olur ve ülkeyi yönetmeye başlar.

Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak bakanlar arasında işbirliğini sağlar ve hükümet programının gözetilmesini sağlar.

Başbakan, bakanların görevlerini Anayasa ve yasaya uygun olarak yerine getirmelerini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlüdür.

D-BAKANLIKLARIMIZ

Bakanlıklarımız hükümet programını yürüten birimlerdir. Her bakanlığın başında bir "bakan" bulunur. Bu bakanlar başında bulunduğu bakanlığın adı ile anılır. Örneğin Milli Eğitim Bakanı gibi. Her bakan başbakana karşı sorumludur. Bakanlar, Anayasa ve

yasalarla kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmek için çalışırlar.

BAKANLIK	Görevi
Milli Eğitim Bakanlığı	Eğitim-öğretim işlerini yürütür.
İçişleri Bakanlığı	Yurdun iç güvenliğini sağlar, vatandaşlık işlerini yürütür.
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Milli, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerlerimiz ile ilgili her türlü faaliyette bulunur.
Sağlık Bakanlığı	Yurttaşların hayatını her bakımdan sağlıklı sürdürmesini sağlar ve toplum sağlığını korur.
Adalet Bakanlığı	Ülke genelinde bağımsız mahkemeler aracılığıyla adalet sağlar.
Dışişleri Bakanlığı	Hükümetçe tayin ve tespit edilecek esaslara göre dış politikayı uygular ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yabancı devletler ve uluslar arası kuruluşlarla ilişkilerini yürütür.

İL VE İLÇEMİZİN YÖNETİMİ

Kazanım:

Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir.

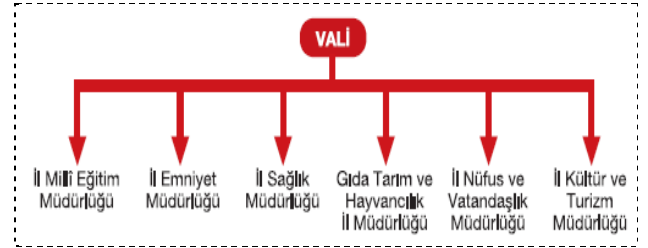
Başbakanlık ve bakanlıklar, görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için; ülkenin coğrafi, ekonomik ve toplumsal yapısını dikkate alarak vatandaşlara daha iyi hizmet götürebilmek için il ve ilçelerde teşkilatlanmışlardır.

İL YÖNETİMİ:

İl yönetiminin başında **VALİ** vardır. Ülkemizde valiler;

- ◆ İçişleri bakanının **ÖNERİSİ**,
- ◆ Bakanlar Kurulu **KARARI**,
- ◆ Cumhurbaşkanı'nın **ONAYI** ile atanır.

Vali ili yöneten en yetkili kişidir. İl sınırları içerisinde yasaları ve hükümet emirlerini uygular. Bütün bakanlıkların ildeki temsilcisidir. İldeki resmi kurum ve kuruluşlar valiye bağlıdır. Valiler görev ve sorumluluklarını valiliğe bağlı resmi kurum ve kuruluşlar aracılığı ile yerine getirirler.

Valilerin görev ve sorumluluklarından bazıları şunlardır:

- ☞ İl genelinde ekonomik gelişimi artırmak,
- ☞ Ağaçlandırma ve benzeri çalışmalara öncülük etmek,
- ☞ Eğitim yaygınlaşmasını sağlamak,
- ☞ Gençlerin meslek sahibi olmalarını sağlamak,
- ☞ Halkı sanat, spor ve kültür etkinliklerine yönleltmek,
- ☞ Turizmi yaygınlaştırmak,
- ☞ Kültürel zenginliklerin tanıtımına önem vermek,
- ☞ İl genelinde bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılayıcı çalışmalar yapmak.

İLÇE YÖNETİMİ:

İlçe yönetiminin başında **KAYMAKAM** bulunur. Kaymakam valiye bağlı olarak görev yapar. İlçedeki tüm resmi kurum ve kuruluşların bütün çalışmalarını takip eder, onları yönlendirir, aralarında işbirliği sağlar.

KAYMAKAMA BAĞLI KURUMLAR;

*İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

*İlçe Sağlık Müdürlüğü

*İlçe Emniyet Müdürlüğü

*Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü

*İlçe Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü

*İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb...

ORTAK DEĞERLERİMİZ

Kazanım:

Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir.

Bağımsızlık ve egemenlik sembollerimiz:

A-Bayrağımız:

Bayrağımız

bağımsızlığımızın en önemli sembollerinden birisidir. 22.09.1983 tarihinde “**Türk Bayrağı Kanunu**” çıkarılmıştır. Bu kanun ile bayrağımızın şekli, boyutları, hilal ve yıldızın duruşu, nerelerde ve nasıl kullanılacağına dair düzenlemeler yapılmıştır.

B-Milli Marşımız-İstiklal Marşı:

Ulusal egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden birisi de İstiklal Marşı’dır. Milli Mücadele döneminde, 1921 yılında bağımsızlık heyecanını ve direnişi canlı tutmak için Milli Eğitim Bakanlığı ödüllü bir milli marş yarışması düzenledi. Yarışma ödüllü olduğu için Mehmet Akif Ersoy katılmadı. Ancak Milli Eğitim Bakanı olan Hamdullah Suphi, Mehmet Akif’e şiiri

yazmasını, ödüle çare bulacağını söyledi. Bunun üzerine Mehmet Akif şiiri kırk sekiz saatte yazdı. **Bu şiir 12 Mart 1921’de TBMM’de okundu. Büyük bir coşku ve heyecanla Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Milli Marşı olarak kabul edildi.** Marş için verilen ödülü şehit yakınlarına bağışlayan milli şairimizden, tekrar bir milli marş yazması istediğinden şu cevabı vermiştir: “Allah bu millere bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın.”

C-Başkentimiz Ankara: Bir başka bağımsızlık ve egemenlik sembolümüz de başkentimiz Ankara’dır. Ankara’yı diğer illerden ayıran önemli özellikler vardır. Ankara Kurtuluş Savaşı yıllarında küçük bir Anadolu şehriydi. Kurtuluş Savaşı’nda Milli Mücadele’nin merkezi haline geldi. **Daha sonra 13 Ekim 1923’de çıkarılan bir yasa ile başkent oldu.** Ankara’da gezip görülecek pek çok eser ve mekân vardır. Örneğin, bağımsızlık, milli egemenlik ve özgürlük gibi kavramları hatırlatan müzelere ile her yıl çok sayıda kişinin ziyaret ettiği Anıtkabir Ankara’dadır.

D-Ses Bayrağımız: Türkçe: Dil, bir milletin en önemli değerlerindendir. Dili olmayan bir milletin özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir. **Anayasamızın 3. Maddesinde ülkemizin resmi dilin Türkçe olduğu vurgulanmıştır.**

Atatürk, Türk dilinin doğru ve güzel konuşulmasına büyük önem vermiş ve bu konuda şöyle demiştir:

“Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.”
-Utkan Kocatürk, Atatürk’ün Fikir ve Düşünceleri, s. 260.

8.ÜNİTE

HEPİMİZİN DÜNYASI

DÜNYA ÇOCUKLARI

Kazanım:

Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder.

Dünya üzerinde milyarlarca çocuk yaşamaktadır. Her çocuğun yaşadığı ülkeye bağlı olarak ***konuştugu dil, gelenekleri, deri rengi, kişilikleri, kültürleri farklı olmakla birlikte*** dünya çocuklarının ortak yönleri ve ilgi alanları vardır. Bu ortak yönleri ve ilgi alanlarını şöyle sıralayabiliriz:

- ❏ Çizgi film seyretmek.
- ❏ Kitap okumak.
- ❏ Bilgiyarda oyun oynamak,
- ❏ Bir spor dalına ilgi duymak.
- ❏ Oyun oynamak.
- ❏ Sevdiği yemekleri yemek.
- ❏ Müzik dinlemek.
- ❏ Şeker, çikolata ve dondurma yemek

ÜLKELER ARASI ALIŞVERİŞ

Kazanım:

Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder.

İHRACAT (DIŞ SATIM): Bir ülkenin ürettiği malları başka bir ülkeye veya ülkelere satması.

İTHALAT (DIŞ ALIM): Başka bir ülkeden mal getirme veya mal satın alma.

Ülkeler kendi ülkelerinde üretilmeyen veya talebi karşılayamayan ürünleri başka ülkelere alırlar. Kendi ürettikleri ürünleri de başka ülkelere satarlar. Yani ülkeler arasında alışveriş vardır. Örneğin, Belçika,

kakaoyu Brezilya'dan, fındığı Türkiye'den alıp çikolata üretir ve sonra başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkeye satar. Ülkemiz de birçok ülkeye ürün ihraç eder.

İHRACAT (DIŞ SATIM)	
	
Ülke adı	Sattığımız Ürünler
Almanya	Tekstil ürünleri, halı, kimyasal ürünler, çeşitli makineler, taşıma araçları, gıda maddeleri, porselen.
İngiltere	Tekstil ürünleri, çeşitli makineler, seramik, demir
İtalya	Hazır giyim, pamuk ipliği, gıda maddeleri, cam, demir-çelik
Fransa	Gıda maddeleri, elektrik-elektronik aletler, taşıma araçları, cam
Rusya Federasyonu	Meyve ve sebze, tahıl ürünleri, kimyasal ürünler, çiçek, deri ürünleri, tekstil ürünleri,
ABD	Kimyasal ürünler, taşıma araçları, gıda maddeleri, mermer, deri ürünleri
Irak	Tahıl ürünleri, canlı hayvan, demir-çelik ürünleri, makineler
Kazakistan	Taşıma araçları, makineler, konfeksiyon ürünleri

İTHALAT (DIŞ SATIM)	
	
Ülke adı	Aldığımız Ürünler
Rusya	Doğal gaz, petrol, demir-çelik, alüminyum
Almanya	Taşıma araçları, makineler, elektrikli aletler, kimyasal ürünler
Çin	Plastik ürünler, , elektrikli aletler, elektronik aletler
ABD	Savunma araçları, demir-çelik ürünleri, makine parçaları, tahıl
İtalya	Kimyasal ürünler, makineler, optik aletler
Fransa	Çeşitli makineler, taşıma araçları, kimyasal ürünler, kağıt, demir-çelik ürünleri
İran	Ham petrol, ham deri, işlenmemiş madenler
Japonya	Taşıma araçları, TV, elektronik aletler, kimyasal ürünler
Azerbaycan	Alüminyum, bakır, ham deri, pamuk, yün

TEKNOLOJİ VE TİCARET

Kazanım:

Ülkeler arasındaki ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.

İletişim araçlarındaki gelişmeler sayesinde insanlar ve ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler de artmış ve kolaylaşmıştır. **Günümüzde üretilen ürünler internet, cep telefonu sayesinde dünyanın her yerine pazarlanabilmekte, ödemeler online olarak yapılabilmektedir.**

Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin kolaylaşmasında ulaşım teknolojisindeki

gelişmeler de etkili olmuştur. Bu gelişmeler ile kara, deniz, hava ve demir yolları ve boru hatlarıyla ülkeler arasındaki taşımacılık artmıştır.

DÜNYANIN HAZİNELERİ

Kazanımlar:

Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.

Ortak mirasın tanımında turizmin yerini fark eder.

Dünya üzerinde çok sayıda doğal ve tarihi güzellik vardır. **Dünyadaki tüm doğal ve tarihi güzellikler tüm insanlığa aittir. Bunlar geçmişin mirası, geleceğin mirasıdır. İnsanlığın bu ortak mirasını korumak hem geçmişe hem geleceğe sahip çıkmaktır.**

Birleşmiş Milletlere bağlı UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Teşkilatı) insanlığın ortak mirasını korumak amacıyla bir sözleşme hazırlamıştır. Ülkemiz bu sözleşmeyi 1982 yılında imzalamıştır.

Dünya Miras Listesindeki eserlerimiz şunlardır:

- * Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)
- * Divriği Ulucamii ve Darüşşifası (Sivas)
- * İstanbul Tarihi Yarımada(İstanbul)
- * Hitit başkenti Hattuşaş (Çorum)
- * Nemrut Dağı (Adıyaman)
- * Pamukkale (Denizli)
- * Zantos-Letoon (Muğla-Antalya)
- * Safranbolu (Karabük)
- * Truva Antik Kenti (Çanakkale)

Dünya Miras Listesindeki farklı ülkelerdeki eserlerden bazıları şunlardır:

- * *Orhun Yazıtları (Moğolistan)*
- * *Pisa Kulesi (İtalya)*
- * *Victoria (Viktorya) Şelaleleri (Zimbabve-Zambiya)*
- * *4 bin yıllık sekoya ağaçları (ABD)*
- * *Maya Antik kent piramitleri (Meksika)*
- * *Sydney Opera Binası (Avustralya)*

İnsanlığın ortak mirası olan eserlerin korunmasında müzeler önemli bir yere sahiptir. Gelişen teknoloji ile müzeleri sadece yerinde değil internet ortamında da ziyaret etmek mümkün hale gelmiştir.

TURİZM HANGİ KATKILARI SAĞLAR

Kazanım:

Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.

İnsanlar gezmek, yeni yerler görmek, tanımak, eğlenmek, dinlenmek gibi amaçlarla turizm etkinliklere katılırlar.

Ortak miras öğelerinin tanıtılmasında ve tanınmasında turizmin önemi büyüktür. Turizm, dünyada barış ve huzurun sağlanmasına katkıda bulunur. Hem insanlar hem ülkeler arasındaki huzurun temelinde ise barış vardır. Atatürk'e göre, dünya barışının sağlanması ancak bütün insanlara saygı duymak ve hoşgörü göstermekle gerçekleşir. Dünya barışına sağladığı katkılardan dolayı turizm önemli bir etkinliktir.

Ortak miras öğelerinin turizme kazandırılmasında tanıtımın önemli olduğu değişmez bir olgudur. Bu öğeler ne kadar iyi tanıtılırsa o kadar çok turist bunları görmek için turizm etkinliklerine katılır. Böylece ülkemizin uluslar arası turizm pazarındaki payı artar.

Turizmin Uluslararası İlişkilere Katkıları:

- 1- *Ülkeye gelen turistlerin bıraktığı dövizler, ekonomiyi olumlu yönde etkiler.*
- 2- *İnsanlar arasında kültürel bağların kurulması ve güçlendirilmesinde bir kültür taşıyıcısıdır.*
- 3- *Turizm sayesinde farklı ülke insanları arasında kurulan dostluklar, bu ülkelerin ilişkilerini olumlu yönde etkiler.*
- 4- *Turizm, turistik etkinliklerin yapıldığı yerdeki halkın günlük yaşamını canlandırarak üretim ve ticareti artırır.*

TÜRKİYE BU SETİ SEVİYOR!

1.000.000 SATIŞ!

**HER SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİN KÜTÜPHANESİNDE
OLMASI GEREKEN; SOSYAL BİLGİLER DERSİNİ SEVDİREN,
ÖĞRENCİLERİN ELİNDEN DÜŞÜREMEDİĞİ EĞLENCELİ TARİH
SETİ (12 KİTAP)**

Sipariş için:

http://www.kitapyurdu.com/index.php?route=product/search&filter_name=metin%20C3%B6zdamarlar